

Regional utveckling

19

Förslag till statsbudget för 2008

Regional utveckling

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Regional utveckling	11
2.1	Omfattning	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter	12
3	Politikområde Regional tillväxtpolitik	13
3.1	Omfattning	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter	14
3.4	Mål	15
3.5	Verksamhetsområde programlagt regionalt utvecklingsarbete	17
3.5.1	Mål och indikatorer	17
3.5.2	Resultat	18
3.6	Verksamhetsområde kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling	25
3.6.1	Mål och indikatorer, m.m.	25
3.6.2	Resultat	26
3.7	Verksamhetsområde Kommersiell service	31
3.7.1	Mål och indikatorer	31
3.7.2	Resultat	31
3.8	Statliga insatser för vissa lokala arbetsmarknadsregioner med anledning av försvarsomställningen	33
3.9	Analys och slutsatser	34
3.10	Revisionens iakttagelser	38
3.11	Politikens inriktning	38
3.12	Europeiska unionens sammanhållningspolitik	42
3.13	Budgetförslag	45
3.13.1	33:1 Regionala tillväxtåtgärder	45
3.13.2	33:2 Landsbygdsån	46
3.13.3	33:3 Transportbidrag	47
3.13.4	33:4 Glesbygdsverket	47
3.13.5	33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006	48

3.13.6	33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	49
--------	---	----

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	9
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	11
2.2 Härledning av ramnivån 2008–2010, utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	12
2.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad, utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, netto	12
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	14
3.2 Skatteutgifter netto	14
3.3 Verksamhetsområden och resultatindikatorer	17
3.4 Beslutade medel från anslag 33:1 <i>Allmänna regionalpolitiska åtgärder</i> 2006 som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram fördelat på nationella uppföljningsområden.....	22
3.5 Fördelning av resurser mellan basverksamhet och projektverksamhet för lokala och regionala resurscentra för kvinnor åren 2003–2006	24
3.6 Vissa uppgifter om beviljade selektiva regionala företagsstöd åren 2003–2006	26
3.7 Beviljade selektiva regionala företagsstöd av länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och Nutek under 2006 fördelat på län.....	27
3.8 Utbetalt transportbidrag fördelat på län åren 2004–2006	29
3.9 Antal arbetsställen och anställda i företag som beviljats transportbidrag 2006	30
3.10 Jämställdhetsindikatorer för regionala företagsstöd beviljade 2006.....	30
3.11 Fördelning av kvinnor och män i procent av beräknad sysselsättningsökning för de regionala företagsstöden åren 2003–2006.....	31
3.12 Stöd till kommersiell service fördelat på län åren 2003–2006	32
3.13 Utbetalning av särskild pensionsersättning per myndighet	34
3.14 Vissa uppgifter om EG:s strukturfonder perioden 2000–2006.....	42
3.15 Vissa uppgifter om EG:s strukturfonder perioden 2007–2013	45
3.16 Anslagsutveckling.....	45
3.17 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	46
3.18 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:1 Regionala tillväxtåtgärder	46
3.19 Anslagsutveckling.....	46
3.20 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:2 Landsbygdslån	47
3.21 Anslagsutveckling.....	47
3.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:3 Transportbidrag	47
3.23 Anslagsutveckling.....	47
3.24 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:4 Glesbygdsverket	48
3.25 Anslagsutveckling.....	48
3.26 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	49
3.27 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006.....	49
3.28 Anslagsutveckling.....	49

3.29 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	50
3.30 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	51

Diagramförteckning

3.1 Beslutade statliga och övriga medel avseende finansiering av regionala tillväxtprogram 2006	21
--	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner det mål som regeringen föreslår för politikområde regional tillväxtpolitik (avsnitt 3.4) och upphäver nuvarande mål för politikområdet (avsnitt 3.4),
2. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 33:1 *Regionala tillväxtåtgärder* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 700 000 000 kronor under 2009–2016 (avsnitt 3.13.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor under 2009–2015 (avsnitt 3.13.6),
4. för budgetåret 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 *Regional utveckling* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

33:1	Regionala tillväxtåtgärder	Ramanslag	1 495 837
33:2	Landsbygdslån	Ramanslag	750
33:3	Transportbidrag	Ramanslag	448 864
33:4	Glesbygdsverket	Ramanslag	26 723
33:5	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006	Ramanslag	428 000
33:6	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	Ramanslag	950 000
Summa			3 350 174

2 Regional utveckling

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdet som hittills benämnts regional utvecklingspolitik. Som en följd av regeringens nya politik ska politikområdet nu heta regional tillväxtpolitik (se avsnitt 3.1). Eftersom politikområdet byter namn avser regeringen i konsekvens härmed att återkomma med förslag i 2008 års ekonomiska vårproposition angående ny benämning på utgiftsområdet.

Medlen kan bl.a. användas för medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram och vissa andra EU-program. Utgiftsområdet omfattar vidare utbetalningar av transportbidrag som beslutas av Nutek. Utgiftsområdet omfattar även utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden, som delfinansierar EG:s bidrag till strukturfondsprogrammen. Dessutom omfattar utgiftsområdet vissa insatser med anledning av försvarsomställningen (finansierade av äldreanslaget 33:6 *Insatser med anledning av försvarsomställningen*).

2.2 Utgiftsutveckling

Utgiftsområdet omfattar huvudsakligen medel som länsstyrelserna, och i flertalet län regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan, Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och regeringen förfogar över för programlagt regionalt utvecklingsarbete, kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling och kommersiell service.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Politikområde Regional tillväxtpolitik	3 332	3 253	3 039	3 350	3 422	3 373
Totalt för utgiftsområde 19	3 332	3 253	3 039	3 350	3 422	3 373

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 200607:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna propositionen.

För 2006 uppgick anslagen sammanlagt till 3 333 miljoner kronor. Utfallet uppgick till 3 332 miljoner kronor för budgetåret 2006.

Anslagna medel för 2007 uppgår till 3 253 miljoner kronor och utgiftsprognosen uppgår till 3 039 miljoner kronor. Anslagna medel överstiger utgiftsprognosen med 214 miljoner kronor.

Den beror främst på att utbetalningarna avseende 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013 prognostiseras bli lägre än anslagna medel.

Regeringen bedömde i 2007 års ekonomiska vårproposition att verksamheten inom utgiftsområdet skulle kunna genomföras inom en medelsram av 3 253 miljoner kronor under 2007.

Ramen för utgiftsområdet föreslås för 2008 till 3 350 miljoner kronor, beräknas för 2009 till 3 422 miljoner kronor och för 2010 till 3 373 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2008–2010, utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	3 163	3 163	3 163
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	0	0	1
Beslut	188	259	209
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny ramnivå	3 350	3 422	3 373

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed pris- och löneomräkning

Tabell 2.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad, utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	2008
Transfereringar ¹	3 100
Verksamhetsutgifter ²	234
Investeringar ³	16
Summa ramnivå	3 350

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2006 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 19 Regional utveckling redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning (s.k. skatteutgifter).

Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och utgör en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt.

Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa avvikelser påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifter finns i bilaga 2 till 2007 års ekonomiska vårproposition.

I det följande redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som är att hänföra till utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2007	Prognos 2008
Politikområde Regional tillväxtpolitik	660	670
Totalt för utgiftsområde 19	660	670

3 Politikområde Regional tillväxtpolitik

3.1 Omfattning

Benämningen på politikområdet ändras från regional utvecklingspolitik till regional tillväxtpolitik för att bättre återspegla den verksamhet som kommer att bedrivas inom politikområdet.

Regional tillväxtpolitik omfattar betydligt fler åtgärder än de som finansieras av de anslag som ingår inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Regionala hänsynstaganden och åtgärder inom i princip samtliga politikområden, och utgiftsområden, är sammantaget av avgörande betydelse för den regionala utvecklingen och för möjligheterna att uppnå det föreslagna målet för den regionala tillväxtpolitiken (se avsnitt 3.4).

Dessa åtgärder finns främst inom politikområdena Regional tillväxtpolitik, Regional samhällsorganisation, Näringspolitik, de delar av Forskningspolitiken som avser utveckling av innovationssystem, Utbildningspolitik, Arbetsmarknadspolitik, Transportpolitik, Landsbygds- politik, politikområdena inom de areella näringarna, Kulturpolitik, Miljöpolitik, Energi- politik, Bostadspolitik, politikområde IT, elektronisk kommunikation och post, Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande, Urban utvecklingspolitik, Konsumentpolitik, Integrationspolitik och Allmänna bidrag till kommuner.

Inom utgiftsområdet finns myndigheten Glesbygdsverket. Andra myndigheter och organ, som har ansvar och uppgifter inom den regionala tillväxtpolitiken, är bl.a. de regionala självstyrelseorganen, samverkansorganen, länsstyrelserna, Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Verket för innovationssystem (Vinnova), Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), universitet och högskolor, Arbetsmarknadsverket (AMV), Statens institut för kommunikationsanalys

(SIKA), Banverket, Vägverket, Rikstrafiken, Sjöfartsverket, Luftfartsstyrelsen, Luftfartsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Fiskeriverket, Sametinget, Statens Kulturråd, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Boverket, Post- och telestyrelsen (PTS), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (ISA), Sveriges Exportråd och Konsumentverket.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet
Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 19</i>						
33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder (fr.o.m. 2008 33:1 Regionala tillväxtåtgärder)	1 514,4	1 492,0	1 474,9	1 495,8	1 495,8	1 495,8
33:2 Landsbygdslån	0,2	1,0	0,5	0,8	0,0	0,0
33:3 Transportbidrag	494,6	452,7	446,6	448,9	448,9	448,9
33:4 Glesbygdsverket	26,0	27,0	26,9	26,7	27,3	28,1
33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006	1 187,5	980,0	982,1	428,0	0,0	0,0
33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	-	300,0	49,1	950,0	1 450,0	1 400,0
2006 19 33:6 Insatser med anledning av försvarsom- ställningen	109,0	-	58,9	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 19	3 331,9	3 252,7	3 039,0	3 350,2	3 422,0	3 372,8
Totalt för politikområde Regional tillväxtpolitik	3 331,9	3 252,7	3 039,0	3 350,2	3 422,0	3 372,8

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Utfallet uppgick till cirka 3 332 miljoner kronor för budgetåret 2006. Anslagna medel uppgick till cirka 3 333 miljoner kronor.

Anslagna medel för 2007 uppgår till cirka 3 253 miljoner kronor. Utgiftsprognosen uppgår till cirka 3 039 miljoner kronor. Avvikelsen mellan anslagna medel och utgiftsprognosen uppgår till cirka 214 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Tabell 3.2 Skatteutgifter netto
Miljoner kronor

	Prognos 2007	Prognos 2008
Regional nedsätt- ning av egenavgifter	90	90
Elförbrukning i vissa kommuner	570	580
Bidrag till regionala utvecklingsbolag	-	-
Summa	660	670

Med ett streck "-" menas att avvikelsen inte kunnat beräknas.

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2007 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2008 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2008 års ekonomiska vårproposition.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna finns det två nedsättningar som arbetsgivaren får göra. Den första är i huvudsak inriktad mot mindre företag och den andra är en regional nedsättning. Dessa redovisas från och med 2006 tillsammans under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Regional nedsättning av egenavgifter

Vid beräkning av egenavgifter får en enskild näringsidkare med fast driftsställe i stödområde A göra ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget upp till 180 000 kronor, dvs. högst 18 000 kronor per år. Nedsättningen är en utvidgning av den generella nedsättningen av socialavgifterna på 2,5 procent. Fiskeri-, vattenbruks-, jordbruks- och transportverksamhet är undantagna från nedsättningen på grund av EG-regler. Skatteutgiften avser egenavgifter.

Elförbrukning i vissa kommuner

Normen för skatt på el utgörs av den skattesats som merparten av de svenska hushållen betalar. Den uppgår till 26,5öre/kWh under 2007. I Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län samt i Sollefteå, Ånge, Örnsköldsviks, Malungs, Mora, Orsa, Älvdalens, Ljusdals och Torsby kommuner är dock skattesatsen nedsatt till 20,4 öre/kWh. Skatteutgiften uppgår till 6,1 öre/kWh.

Regeringen avviserar i kapitel 5.6.10 i volym 1 att skattesatsen sänks med 3 öre per kWh fr.o.m. den 1 januari 2008.

Bidrag till regionala utvecklingsbolag

Avdrag får göras för bidrag som lämnas till regionalt utvecklingsbolag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

3.4 Mål

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Målet beslutades av riksdagen i samband med propositionen En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Resultatredovisningen avseende 2006 görs i förhållande till detta mål.

Regeringens förslag: Målet för den regionala tillväxtpolitiken ska vara utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft.

Skälen för regeringens förslag: Med den nya målformuleringen vill regeringen ge området ett tydligare fokus på tillväxt. Insatser ska bidra till att skapa långsiktigt livskraftiga näringslivsstrukturer. Ett ytterligare skäl till den nya inriktningen är att den regionala tillväxtpolitiken i större omfattning ska bygga på såväl individers egen handlingskraft som på ett lokalt och regionalt ansvar och inflytande över statliga till-

växtresurser. I detta sammanhang vill regeringen upplysa om att namnet på politikområdet ändras från regional utvecklingspolitik till regional tillväxtpolitik.

Den nationella utvecklingskraften är beroende av makroekonomiska förutsättningar samt av hur väl de unika förutsättningar som finns lokalt och regionalt tas tillvara av bl.a. medborgare och företag. Därför förutsätter en hållbar regional tillväxtpolitik att varje region har ansvar och inflytande som innebär möjligheter att växa utifrån sina egna förutsättningar. Åtgärder ska anpassas till såväl lokala som regionala skillnader och förutsättningar.

Med nationell utvecklingskraft avses att regioner i alla delar av landet ges gynnsamma ramförutsättningar att stärka sin konkurrenskraft på såväl lokal, regional som global nivå.

Den regionala tillväxtpolitiken ska bedrivas i alla delar av landet, i såväl gles- och landsbygd som i små och medelstora städer samt i storstadsområden för att bidra till den samlade nationella tillväxten. Tätorter och gles- och landsbygd ska ses som sammanlänkade regioner.

Med utvecklingskraft avses vidare att politiken ska vara hållbar, dvs. att den ska bidra till att nuvarande och kommande generationer av kvinnor och män kan erbjudas sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden.

Det är framför allt regioners förmåga att utnyttja den initiativkraft som finns lokalt och regionalt för att främja företagets konkurrenskraft som gör att den regionala och nationella utvecklingskraften kan stärkas.

En god tillgång till kommersiell och offentlig service för medborgare och företag är därför en viktig förutsättning för att regioner ska kunna utvecklas.

Politiska åtgärder som främjar företagande, innovation och förnyelse, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud, tillgänglighet samt en god servicenivå är nödvändiga för att stärka lokal och regional utvecklingskraft.

En förutsättning för att uppnå målet är en väl fungerande samordning mellan politikområden på nationell nivå samt mellan planeringsnivåerna på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

Politiken har delvis olika instrument i olika delar av landet. Det finns fortsatt behov av insatser för geografiskt avgränsade områden, som ur ett europeiskt och nationellt perspektiv bedöms behöva särskilda åtgärder för att stärka sina förutsättningar för hållbar tillväxt.

Uppföljning av politiken

Effekterna av den regionala tillväxtpolitiken bör kunna avläsas utifrån ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Sett utifrån utgiftsområdesindelningen läggs fokus på åtgärder som i huvudsak finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Effekter av regional hänsyn inom andra utgifts- och politikområden samt effekter av tvärsektorieell styrning av olika politikområden är emellertid av särskild betydelse för måluppfyllelsen.

Hur de ekonomiska och sociala effekterna på en övergripande nivå ska följas upp anges nedan. Effekterna av politiken ska emellertid också följas upp genom miljöindikatorer.

Indikatorer

Målet för politikområdet avses på en övergripande nivå följas upp med ett antal indikatorer.

För att följa den ekonomiska utvecklingen i landets regioner används indikatorn regional lönesumma för kvinnor och män för alla sysselsatta.

Dessutom används ett antal indikatorer inom områden som bl.a. relaterar till prioriteringar i den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. Dessa områden är:

- Innovation och förnyelse
- Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud
- Tillgänglighet
- Servicenivå

Inom området Innovation och förnyelse används i första hand nyföretagandestatistikens uppgifter om etableringsgrad och förnyelsefaktor, dvs. nyföretagandet i relation till antalet invånare respektive till antalet befintliga företag i regionen.

Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud följs upp genom indikatorerna andel kvinnor och män med eftergymnasial utbildning respektive andel förvärvsarbetande kvinnor och män.

Tillgängligheten följs upp genom indikatorn pendling över kommungräns för män respektive kvinnor. Fler pendlare är både ett tecken på ett

högt efterfrågetryck på arbetsmarknaden och förbättrade pendlingsmöjligheter, oftast en kombination av båda delar.

Indikatorerna ovan följs upp fördelat på funktionella arbetsmarknadsregioner (FA-regioner). För att möjliggöra jämförelser mellan olika regioner delas FA-regionerna in i regionfamiljer enligt Nutek:s definition som baseras på produktionsförutsättningar. (Uppgifterna är inhämtade från Nutek.)

Servicenivå följs upp genom indikatorer som dels visar befolkningens avstånd till närmaste grundläggande kommersiell och offentlig service, dels deras tillgång till medel för att överbrygga avstånden och få service till sig. De indikatorer som används är befolkningens avstånd till närmaste dagligvarubutik, avstånd till närmaste grundskola och tillgång till postservice.

Verksamhetsområden

Inom utgiftsområdet finns det följande tre verksamhetsområden (VO):

Programlagt regionalt utvecklingsarbete

Målet är en ökad samverkan mellan olika politikområden för hållbar regional utveckling.

Verksamhetsområdet består av:

- Regionala utvecklingsprogram (RUP)
- Regional projektverksamhet
 - Regionala tillväxtprogram (RTP)
 - EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006
 - EG:s strukturfondsprogram perioden 2007–2013: Regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (gäller fr.o.m. 2007)
- Central projektverksamhet, m.m.

Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling

Målet är en hållbar tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling.

Inom verksamhetsområdet ingår följande selektiva regionala företagsstöd:

- Regionalt investeringsstöd (tidigare benämnt regionalt utvecklingsbidrag)
- Regionalt bidrag till företagsutveckling (tidigare benämnt landsbygdsstöd)
- Sysselsättningsbidrag

- Såddefinansiering via länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län

Dessutom ingår det generella företagsstödet transportbidrag vars mål är att kompensera för kostnadsnackdelar till följd av långa transport-

Resultatindikatorer kopplade till verksamhetsområden

Tabell 3.3 Verksamhetsområden och resultatindikatorer

Verksamhetsområden	Resultatindikatorer
VO Programlagt regionalt utvecklingsarbete	
Regionala tillväxtprogram	– Samverkan och mervärde – Andel samfinansierade projekt
EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006	– Antal nya och bevarade arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män – Antal nystartade företag uppdelat på kvinnor och män
EG:s strukturfondsprogram perioden 2007–2013	– Antal deltagande företag – Antal nystartade företag uppdelat på kvinnor och män – Antal nya och bevarade arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män
VO Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling	
Regionalt bidrag till företagsutveckling och sysselsättningsbidrag	– Förväntat antal nya arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män – Genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft, uppdelat på kvinnor och män (gäller t.o.m. 2006) – Investeringar som beräknas delfinansieras av bidragen (gäller endast regionalt bidrag till företagsutveckling) – Antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
Regionalt investeringsstöd	– Förväntat antal nya arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män – Genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft (gäller t.o.m. 2006) – Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden – Förädlingsvärde

avstånd samt att stimulera till höjd förädlingsgrad i transportbidragsområdets näringsliv.

Kommersiell service

Målet är en god tillgång till kommersiell service för kvinnor och män.

	– Omsättning – Vinstmarginal – Antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
Såddefinansiering	– Antal anställda uppdelat på kvinnor och män och överlevnadsgrad tre år efter beslutstidpunkten – Omsättningsförändring tre år efter beslutstidpunkten – Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden – Antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
Transportbidrag	– Antal kvinnor respektive män som finns anställda samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen
VO Kommersiell service	
Stöd till kommersiell service	– Utveckling av tillgången till kommersiell service för kvinnor och män – Antal kvinnor respektive män som finns anställda samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen (gäller t.o.m. 2006) – Antal kvinnor respektive män som finns anställda på arbetsstället och i styrelsen i organisationen (gäller fr.o.m. 2007)

3.5 Verksamhetsområde programlagt regionalt utvecklingsarbete

3.5.1 Mål och indikatorer

Målet för verksamhetsområdet Programlagt regionalt utvecklingsarbete är en ökad samverkan mellan olika politikområden för hållbar regional utveckling. Verksamhetsområdet består av:

- Regionala utvecklingsprogram
- Regional projektverksamhet
 - Regionala tillväxtprogram
 - EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006
- Central projektverksamhet, m.m.

För politikens genomförande finns ett antal program på regional nivå med olika syften. Regionala utvecklingsprogram är länens strategier för en hållbar regional utveckling vilket innebär att de tas fram utifrån ett helhetsperspektiv på länets långsiktiga utveckling. Programmen utgör ett strategiskt underlag för olika program och åtgärder i länen och på flerlänsnivå, bl.a. regionala tillväxtprogram och EG:s strukturfondsprogram.

Resultatindikatorer inom de regionala tillväxtprogrammen är samverkan, andel samfinansierade projekt och mervärde. Dessa indikatorer baseras bl.a. på kvalitativa data av de deltagande aktörernas uppfattningar och erfarenheter av processarbetet.

Resultatindikatorer inom EG:s strukturfondsprogram för perioden 2000–2006 är antal nya och bevarade arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män och antal nystartade företag uppdelat på kvinnor och män.

3.5.2 Resultat

Ökad samverkan mellan olika politikområden för hållbar regional tillväxt

Statskontorets och Karlstads universitets återrapportering av ett regeringsuppdrag om utvärderingsmodeller för sektorsövergripande politik av betydelse för den regionala tillväxten i ett antal länder (Statskontoret 2007:2) utgör ett underlag i utvecklingen av den tvärssektoriella styrningen. Enligt Statskontoret är Sverige ett av de länder som har den svagaste koordineringen av politiska insatser över politikområdes- och myndighetsgränser. Bland annat leder den ekonomiska styrningen till en kortsiktig inriktning på myndigheternas egna mål istället för på sektorsövergripande angelägenheter. Olika anslag i statsbudgeten är också enligt Statskontoret inte alltid tydligt kopplade till frågor som löper över myndighetsgränser.

Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA) har koordinerat ett pilotprojekt om myndighetssamverkan kring regionförstoring med syfte att finna vägar för en stärkt tvärssektoriell styrning. Nutek, Boverket, Banverket, Rikstrafiken, Luftfartstyrelsen, Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Vägverket, Post- och telestyrelsen, Verket för förvaltningsutveckling, Glesbygdsverket, Hållbarhetsrådet, Arbetslivsinstitutet, SIKA samt länsstyrelserna har i februari 2007 återrapporterat projektet till regeringen (SIKA rapport 2007:1 Samverkan kring regionförstoring). I rapporten konstaterar myndigheterna att det finns ett behov av att förbättra samordningen dels mellan trafikslagen, dels mellan planeringsnivåerna inom kommunikationssektorn. Det behövs också en förbättrad samordning mellan kommunikationssektorn och övriga politikområden. Samordning försvåras dock av att det finns för många överlappande mål, vilket leder till ett utpräglat sektorstänkande.

Regeringen har genom regeringsbeslut i juni 2007 stimulerat de nationella myndigheternas medverkan i det regionala utvecklingsarbetet genom bildandet av tematiska myndighetsgrupper kring den nationella strategins prioriteringar. De tematiska grupperna ska förstärka myndigheternas förmåga att kraftsamla för en hållbar regional tillväxt.

I regeringsbrevet för 2007 gav regeringen i uppdrag till 21 länsstyrelser och ett 20-tal andra myndigheter att medverka till genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. Uppdraget redovisades till regeringen i juli 2007 (N2007/4192/RT). Av redovisningen framgår bl.a. att det finns en stor bredd i graden av medverkan, att flertalet myndigheter ser kopplingar mellan sina verksamheter och en eller flera av den nationella strategins prioriteringar samt att flera myndigheter idag bedriver ett samarbete sinsemellan för att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften. Redovisningarna utgör underlag i regeringens fortsatta arbete med att utveckla den tvärssektoriella samordningen.

Regionala utvecklingsprogram

Regionala utvecklingsprogram (RUP) tas i varje län. Ansvariga för utarbetandet är regionala självstyrelseorgan, samverkansorgan eller länsstyrelsen i län utan dessa organ. Programmen ska bl.a.

tydliggöra de regionala prioriteringarna gentemot den nationella nivån.

Nutek har genomfört en uppföljning av arbetet som redovisades i juni 2007 till regeringen (Näringsdepartementet). För närvarande har 14 av länen ett regionalt utvecklingsprogram och övriga län avser att ta fram program under perioden 2007–2009.

Framtagandet av programmen sker i flertalet län med ett omfattande förankringsarbete inom de länsvisa partnerskapen. Det är främst på den lokala och regionala nivån som RUP-processen genomförs. De nationella myndigheterna har i mindre utsträckning deltagit i framtagandet av programmen.

En bred förankring anses bidra till ökad legitimitet hos de regionala och lokala aktörerna, som är betydelsefulla för länets utveckling. Arbetsprocessen upplevs i många län som tids- och resurskrävande men den har också fått genomslag i form av ett politiskt gensvar och ett större engagemang för den regionala utvecklingen.

Regeringen presenterade den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 i december 2006. Trots att flertalet av länens regionala utvecklingsprogram togs fram innan den nationella strategin tillkom, anser flertalet av länen att strategins prioriteringar innefattas av RUP:en och att RUP:ens inriktning till stora delar sammanfaller med ambitionerna i den nationella strategin. I de län som planerar att se över sin RUP kommer även kopplingen till den nationella strategin att ses över.

Ett tydligt utvecklingsområde i arbetet med RUP är samverkan mellan de nationella myndigheterna och länen. Regeringen har inom ramen för den nationella strategin tagit initiativ till tematiska myndighetsgrupper i syfte att främja bl.a. denna process.

I länen pågår ett arbete med att koppla samman de regionala miljö kvalitetsmålen och det regionala arbetet för en hållbar tillväxt. Nutek och Naturvårdsverket har under 2006 tagit fram ett underlag som utgör ett stöd i den fortsatta utvecklingen på detta område (Miljömålen i det regionala utvecklingsarbetet, Synergier och målkonflikter, Naturvårdsverkets rapport 5645).

Ett arbete med att utveckla metoder och verktyg för att öka genomslaget av integration och mångfald i det regionala utvecklingsarbetet har påbörjats (Ökad integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet, Nutek R 2007:15).

Glesbygdsverket har under 2006 bidragit med metodstöd, kunskapsunderlag och analyser av god kvalitet avseende gles- och landsbygdsområdenas förutsättningar och behov i det regionala utvecklingsarbetet.

Länsstyrelserna och Sametinget har utarbetat genomförandestrategier för det nya Landsbygdsprogrammet. Regionala utvecklingsprogram har varit vägledande i detta arbete liksom i arbetet med att ta fram lokala utvecklingsstrategier för Leader.

Regional projektverksamhet

Medel för regional projektverksamhet beviljas av länsstyrelser, samverkansorgan och regionala självstyrelseorgan.

I princip samtliga medel som beviljats för regional projektverksamhet ingår i de regionala tillväxtprogrammen och EG:s strukturfondsprogram och resultat redovisas under respektive avsnitt.

Regionala tillväxtprogram

De regionala tillväxtprogrammets syfte är att samordna insatser inom områden där sektorsamverkan bidrar till att utveckla hållbara lokala arbetsmarknadsregioner utifrån ett näringslivsperspektiv. Strategiska utgångspunkter för att skapa hållbara tillväxtförutsättningar för näringslivets utvecklingskraft är samordning av resurser och insatser på regional nivå samt sektorsamverkan för att nå samsyn kring prioriteringar av insatser i länen. Regeringens beslut i december 2006 om en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 innebar bl.a. att tidsbegränsningen av programmen har upphört. Samtliga delar av tillväxtprogrammen ska präglas av ett processorienterat förhållningssätt och programmen bör bli en viktig del av det fortsatta arbetet med regionala utvecklingsprogram.

Nutek har i uppdrag att tillhandahålla det nationella metodutvecklingsstödet för arbetet med de regionala tillväxtprogrammen.

År 2006 var det tredje året för de regionala tillväxtprogrammets genomförande. Nutek redovisade den nationella uppföljningen till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i maj 2007.

Nutek:s uppföljning baseras dels på enkäter riktade till länens samordningsansvariga för tillväxtprogrammen, vissa nationella myndigheter och deltagarna i de regionala partnerskapen, dels på finansiell redovisning från samordningsansvariga och vissa myndigheter. Uppgifter för att mäta samverkan och mervärde inhämtas från enkäterna. Insatser som genomförs inom ramen för de regionala tillväxtprogrammen delas in i fem nationella uppföljningsområden. Dessa är Arbetskraftsförsörjning och kompetensutveckling, Entreprenörskap, företagsklimat och företagsutveckling, Kluster och innovationssystem, Infrastruktur och Den attraktiva regionen.

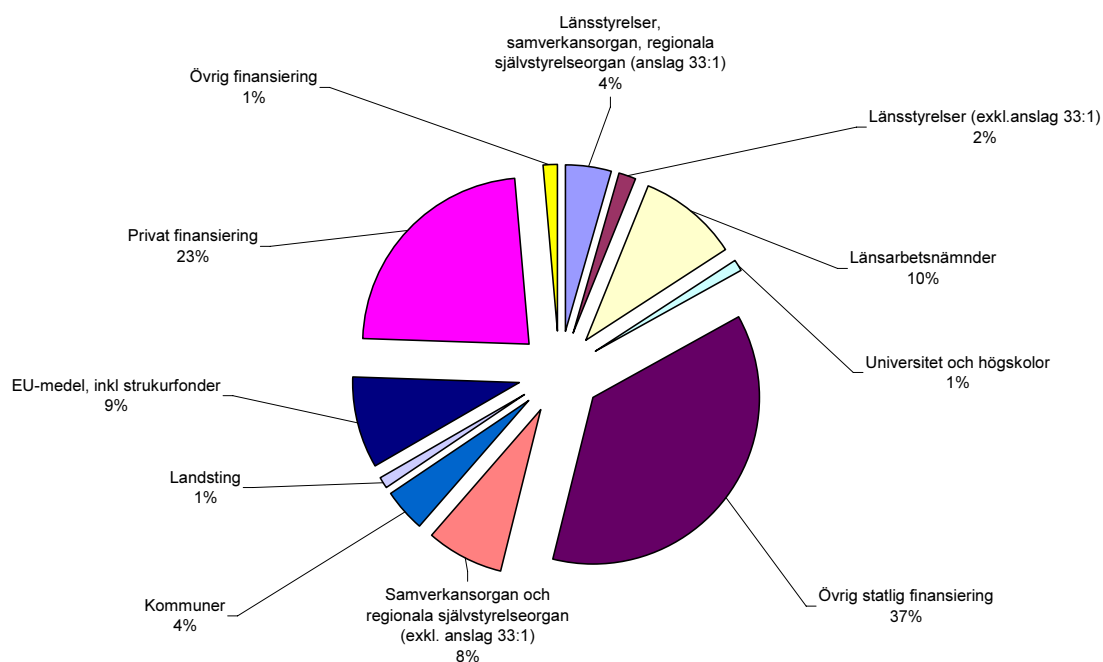
De regionala tillväxtprogrammets finansiering

Enligt Nutek:s uppföljningsrapport av tillväxtprogrammen 2006 uppgick beslutade medel, definierade inom ramen för programmen, till cirka 26,1 miljarder kronor. Detta är en ökning med 2,8 miljarder kronor från 2005. Uppföljningsområdet infrastruktur stod för den största andelen av den totala finansieringen, 42 procent, vilket är en ökning med 22 procentenheter jämfört med 2005. Snittet för länen ligger på 1,2 miljarder kronor, men stora variationer återfinns mellan länen.

Den statliga finansieringen omfattar 54 procent av de beslutade medlen, cirka 14 miljarder kronor. Det är en ökning jämfört med 2005, då andelen uppgick till 46 procent. Den främsta förklaringen till denna ökning är att finansieringen från Vägverket ökat kraftigt. Den statliga finansieringen kommer främst från arbetsmarknads-, regional utvecklings-, närings-, utbildnings- och transportpolitiken. Nationella myndigheter står för merparten av den statliga finansieringen, varav en större del kommer från de myndigheter som har angivet i sina regleringsbrev att de får, bör eller kan finansiera regionala tillväxtprogram.

Den privata finansieringen uppgick till 6 miljarder kronor, vilket motsvarar 23 procent av beslutade medel. Det är en minskning jämfört med 2005. Därefter följer Landstingens, samverkansorganens och regionala självstyrelseorganens finansiering samt finansieringen från EU, som beräknas till 2,3 miljarder kronor, 9 procent, vardera. Kommunernas finansiering motsvarar 1 miljard kronor, 4 procent.

Diagram 3.1 Beslutade statliga och övriga medel avseende finansiering av regionala tillväxtprogram 2006

Not: Med övrig statlig finansiering avses enligt Nutek: Banverket, Vägverket, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Botniabanan, Nutek, Statens kulturrådet, Vinnova, Almi Företagspartner AB, Näringsdepartementet, Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet, Luftfartsstyrelsen och Övriga.
Källa: Nutek

Beslut om statliga medel 2006 från anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* till finansiering av insatser inom regionala tillväxtprogram uppgick enligt Nutek till cirka 1 miljard kronor. Detta motsvarar cirka 4 procent av all beslutad finansiering inom ramen för programmen. Beslut avseende anslaget fördelas i första hand inom uppföljningsområdet Entreprenörskap, företagsutveckling och företagsklimat, 66 procent.

Finansiärernas andelar av varje läns regionala tillväxtprogram varierar. En förklaring är att de enskilda länens prioriteringar inom programmen skiljer sig åt. Varje län gör bedömningen, bl.a. utifrån egna analyser, vilka insatser som ska prioriteras och hur arbetet ska fokuseras. Jämförelser mellan län avseende storleken på beslutade medel är därför inte relevanta. För en mer ingående bild av tillväxtprogrammets omfattning och innehåll måste varje läns tillväxtprogram studeras enskilt.

Tabell 3.4 Beslutade medel från anslag 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder 2006 som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram fördelat på nationella uppföljningsområden

Tusental kronor

Länsstyrelser/samverkansorgan/ regionala självstyrelseorgan	Arbetskrafts- försörjning och kompetens- utveckling	Entreprenörskap, företagsutveckling och företagsklimat	Kluster och inno- vationssystem	Infrastruktur	Den attrak- tiva regionen	Totalt
Länsstyrelsen i Stockholms län	1 240	501	2 231	95	530	4 597
Länsstyrelsen i Uppsala län	200	2 064	1 233	0	0	3 497
Regionförbundet Uppsala län	150	1 519	733	168	0	2 570
Länsstyrelsen i Södermanlands län	1 700	4 412	3 331	3 123	0	12 566
Regionförbundet Sörmland	1 020	5 680	800	575	0	8 075
Länsstyrelsen i Östergötlands län	1 200	10 000	0	0	0	11 200
Regionförbundet Östsam	4 000	3 000	0	0	0	7 000
Länsstyrelsen i Jönköpings län	718	803	1 684	50	1 765	5 020
Regionförbundet i Jönköpings län	1 593	2 450	3 596	0	1 520	9 159
Länsstyrelsen i Kronobergs län	25	1 662	5 700	62	4 336	11 785
Länsstyrelsen i Kalmar län	0	788	2 817	655	7 323	11 583
Regionförbundet i Kalmar län	926	17 802	7 180	405	8 163	34 476
Länsstyrelsen i Gotlands län	0	0	0	0	0	0
Gotlands kommun	1 880	11 927	119	0	130	14 056
Länsstyrelsen i Blekinge län	130	21 040	0	0	500	21 670
Region Blekinge	0	3 021	0	5 880	1 890	10 791
Länsstyrelsen i Skåne län	200	1 272	90	450	0	2 012
Skåne läns landsting (Region Skåne)	235	9 984	1 143	0	500	11 862
Länsstyrelsen i Hallands län	385	2 037	1 830	0	0	4 252
Region Halland	1 063	1 849	2 282	0	0	5 194
Länsstyrelsen i Västra Göta- lands län	2 656	2 125	1 625	536	500	7 442
Västra Götalands läns lands- ting (Västra Götalandsregionen)	7 835	42 181	9 150	0	2 200	61 366
Länsstyrelsen i Värmlands län	4 689	50 083	4 445	4 306	16 918	80 441
Länsstyrelsen i Örebro län	1 052	29 258	2 334	500	0	33 144
Länsstyrelsen i Västmanlands län	5 754	13 215	2 416	392	13 552	35 329
Länsstyrelsen i Dalarnas län	7 239	49 381	3 075	0	11 165	70 860
Region Dalarna	2 110	3 655	2 150	0	14 530	22 445
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	9 723	43 611	1 850	475	23 094	78 753
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	1 358	66 072	26 387	7 876	4 742	106 435
Länsstyrelsen i Jämtlands län	0	98 991	0	0	1 220	100 211
Länsstyrelsen i Västerbottens län	2 042	97 471	3 455	4 154	3 915	111 037
Länsstyrelsen i Norrbottens län	4 027	80 499	1 921	7 379	36 842	130 668
Riket	65 150	678 353	93 577	37 081	155 335	1 029 496

Källa: Nutek

Samverkan och mervärde

Resultatindikatorn samverkan följs upp genom att bl.a. se till graden av samfinansiering, dvs. andelen insatser som har mer än en finansör. Den totala samfinansieringsgraden under 2006 uppgick till 74 procent, vilket är i samma nivå som under 2005. Samfinansiering inom uppföljningsområdet Arbetskraftsförsörjning och kompetensutveckling har ökat kraftigt mellan 2005 och 2006, från 56 procent till 75 procent. Då den totala finansieringen av Infrastruktur ökat kraftigt under 2006, samtidigt som detta uppföljningsområde har en låg samfinansieringsgrad, motverkar detta ökningen inom Arbetskraftsförsörjning och kompetensutveckling. Högst samfinansiering hade uppföljningsområdet Den attraktiva regionen, 97 procent. Lägst samfinansiering hade uppföljningsområdet Infrastruktur, 63 procent.

Enligt Nutek:s uppföljning anser flertalet av programansvariga att processen inom de regionala tillväxtprogrammen påverkat samordningen av det hållbara tillväxtarbetet mellan aktörer på lokal och regional nivå positivt. De menar att processen ökat tilliten och underlättat kontakten mellan parterna.

Enligt drygt 65 procent av partnerskapsdeltagarna har processen präglats av samsyn om i vilken ordning länen bör utvecklas. De nationella myndigheternas medverkan och kontakten mellan länen och myndigheterna har inte förbättrats under 2006. Myndigheterna anger ofta otydliga uppdrag och resursbrist som förklaringar till att arbetet med tillväxtprogrammen prioriteras ned i de egna organisationerna. De myndigheter som medverkat uppger dock att deltagandet givit ett mervärde för den egna organisationen. Kunskaperna om regionala prioriteringar ökar och därmed kommer man närmare företagens behov, möjligheter och förutsättningar på det regionala planet.

En majoritet av dem som svarat på Nutek:s enkätundersökning anser att tillväxtprogrammen präglas av ett näringslivsperspektiv och att programmen utgår från näringslivets behov. Enligt programansvariga styr näringslivets behov inriktningen på programmen i stor utsträckning. Näringslivet, via partnerskapen, ansåg att deras synpunkter beaktades i stor utsträckning men är samtidigt kritisk till bl.a. bristen på tydlighet i programmen.

Partnerskapens bedömning av hur hållbarhetsaspekterna integrerats i genomförandet av

tillväxtprogrammen är i stort sett oförändrad jämfört med de två föregående undersökningarna. Liksom tidigare år är integration den hållbarhetsaspekt som är minst integrerad i genomförandet av tillväxtprogrammen. Även i årets uppföljning anses jämställdhet vara den aspekt som fått störst genomslag.

EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006

Strukturfonderna är viktiga instrument i den politik för ekonomisk och social sammanhållning som bedrivs inom den Europeiska unionen. Av de geografiskt riktade strukturfondsinsatserna i Sverige får områden med låg befolkningstäthet störst andel medel. Åtgärderna inriktas främst mot insatser för små och medelstora företag. De syftar bl.a. till att stimulera nyföretagande, distansutbildning och bredbandsutbyggnad. Åtgärderna är också inriktade mot samverkan mellan företag kring produkt- och processutveckling samt mot att öka företagets kompetens inom modern informationsteknik. Dessa insatser bedrivs ofta i samarbete med högskolor och universitet.

Strukturfondsprogrammen som genomförs under programperioden 2000–2006 närmar sig avslut även om många projekt inte slutredovisas förrän under 2008.

Till och med april 2007 har beslut fattats om cirka 13 miljarder kronor för målen 1 och 2, Interreg IIIA samt Urban II och Leader+, vilket även inkluderar strukturfondsmedel inom andra utgiftsområden. Detta motsvarar cirka 100 procent av de tilldelade/budgerade EU-medlen för perioden 2000–2006 i dessa program. Den nationella offentliga medfinansieringen i dessa projektbeslut uppgår till cirka 15,5 miljarder kronor och den privata till cirka 10,6 miljarder kronor t.o.m. april 2007. Av den nationella medfinansieringen har kommunerna stått för 33 procent, länsstyrelserna 25 procent, regionala självstyrelseorganen och samverkansorganen 6 procent, landstingen 4 procent och övrig statlig medfinansiering 33 procent till och med april 2007. Totalt har cirka 10 miljarder kronor av de beslutade EU-medlen, cirka 80 procent av den totala ramen för nämnda program, utbetalats till projekten till och med april 2007. De beslutade strukturfondsmedlen utgör även en betydelsefull medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen.

Insatserna i mål 1- och 2-programmen förväntas enligt programdokumenten bidra till cirka 32 800 nya arbetstillfällen och cirka 12 600 bevarade arbetstillfällen samt cirka 9 000 nya företag. Målsättningen är att nära hälften av dessa skapade arbetstillfällen och nya företag ska tillfalla respektive ägas av vardera könet när programperioden summeras.

Avslutade projekt inom mål 1- och mål 2-programmen t.o.m. april 2007 anger att de har bidragit till att skapa cirka 60 000 nya arbetstillfällen, varav cirka 40 procent tillfallit kvinnor och 60 procent tillfallit män. Antal bevarade arbetstillfällen redovisas till cirka 25 000, varav cirka 37 procent tillfallit kvinnor och cirka 63 procent tillfallit män. Cirka 21 000 nya företag har startats, varav cirka 7 700 ägs av kvinnor, cirka 12 400 av män och cirka 850 ägs av kvinnor och män gemensamt. Genomförda utvärderingar visar att uppgifterna kan vara överskattade. Uppgifterna bör därför tolkas försiktigt.

Inom mål 1- och 2-programmen har insatser bidragit till bl.a. ökat nätverkande, samverkan i innovationssystem och kluster och kunskapsutveckling. Även satsningar inom IT som t. ex. bredbandsutbyggnad har genomförts inom ramen för programmen. De gränsregionala programmen inom Interreg IIIA har i många fall bidragit till att avskaffa formella och informella gränshinder mellan de ingående länderna.

Särskilda regionala riskkapitalinsatser

Sedan 2005 har tre projekt i form av särskilda regionala riskkapitalinsatser initierats inom vissa av EG:s strukturfondsprogram, perioden 2000–2006. Den årliga uppföljning av verksamheten som Nutek har redovisat i augusti 2007 visar att hittills har totalt cirka 64 miljoner kronor beslutats till investeringar i sammanlagt 39 företag i de aktuella områdena, från de fonder som har upprättats i projekten. Fonderna saminvesterar med privata aktörer med högst 50 procent av den totala investeringen.

Central projektverksamhet, m.m.

Central projektverksamhet

Under 2006 har regeringen samt den tidigare regeringen beslutat om cirka 71 miljoner kronor i central projektverksamhet. Av dessa medel avser 40 miljoner kronor ett bidrag till Gällivare kommun för att möta de speciella utmaningar

som de många malmkropparna med växlande brytning innebär för planeringsförutsättningarna i Gällivare kommun. Cirka 11 miljoner kronor avser bidrag till verksamheten vid Riksorganisationen Hela Sverige ska leva samt Skärgårdarnas Riksförbund. Därutöver användes beslutade medel till olika insatser för utveckling av såväl privat som offentlig verksamhet av betydelse för den regionala utvecklingen.

Nutek har under 2006 fattat beslut om totalt 111 miljoner kronor i central projektverksamhet, inkl. beviljade medel till projekt vid lokala och regionala resurscentra för kvinnor.

Nutek fokuserar sin projektverksamhet genom att arbeta genom större sammanhållna program. Under 2006 har programmen i huvudsak medfinansierats regionalt och genomförts inom ramen för länens regionala tillväxtprogram. Programmen har bl.a. bidragit till att öka samverkan mellan högskolan och de små samt medelstora företagen, utvecklat den internationella konkurrenskraften i vissa regionala klusterinitiativ, stöttat kunskaps- och metodutveckling inom den regionala utvecklingspolitiken, samt bidragit till produktutveckling i småföretag.

Lokala och regionala resurscentra för kvinnor

Lokala och regionala resurscentra för kvinnor finns på cirka 150 platser i Sverige. Dessutom finns ett 30-tal nätverk för kvinnor, med skilda fokus, men med kopplingar till lokala och regionala resurscentra för kvinnor. Verksamhetens inriktning är att bl.a. utveckla och öka kunskaperna om kvinnors företagande och bedriva utvecklingsprojekt.

Syftet med verksamheten är att den ska bidra till att förbättra kvinnors villkor och förutsättningar inom de regionala utvecklingsprogrammen och de mer operativa regionala tillväxtprogrammen.

Tabell 3.5 Fördelning av resurser mellan basverksamhet och projektverksamhet för lokala och regionala resurscentra för kvinnor åren 2003–2006

Uppskattade belopp i miljoner kronor

År	Basverksamhet	Projektverksamhet	Totalt
2003	17	60	77
2004	19	88	107
2005	19	83	102
2006	33	87	120

Källa: Nutek

Totalt uppgår beslutade medel uppskattningsvis till 120 miljoner kronor under 2006. Finansiärer av verksamheten är förutom Nutek även bl.a. EG:s strukturfondsprogram, länsarbetsnämnder, länsstyrelser, kommuner, regionala självstyrelseorgan, samverkansorgan och landsting.

Av de totalt uppskattade 87 miljoner kronor som gick till projektverksamhet vid lokala och regionala resurscentra har Nutek beviljat 29 projekt sammanlagt cirka 34,4 miljoner kronor i medfinansiering under 2006. Av dessa medel har 40 procent gått till projekt i stöd- eller strukturfondsområden. Nuteks redovisning av beviljade medel efter ämnesområde visar att under åren 2002–2006 har nästan 75 procent av projekten haft näringslivsinriktning. Nutek har även beviljat cirka 14,9 miljoner kronor i basfinansiering för 2006.

Läns- och programansvariga för de regionala tillväxtprogrammen har i en enkät från Nutek besvarat hur de uppfattar resurscentras påverkan på kvinnors villkor och förutsättningar inom de regionala tillväxtprogrammen. En knapp majoritet av de programansvariga anser att resurscentra haft en positiv påverkan. En jämförelse mellan 2005 och 2006 visar att resurscentras påverkan inte nämnvärt har ökat. Programansvariga för de regionala tillväxtprogrammen är dock mer positivt inställda till att de projekt som Nutek finansierat har betydelse för utvecklingen av de regionala tillväxtprogrammen 2006 jämfört med 2005.

Från och med 2007 bedrivs följeforskning i syfte att bl.a. identifiera och analysera processer kring metodutveckling, erfarenhetsutbyte och kunskapsbildning.

3.6 Verksamhetsområde kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling

3.6.1 Mål och indikatorer, m.m.

Med kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling avses bidrag i form av de selektiva regionala företagsstöden regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, sysselsättningsbidrag och såddfinansiering via länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län.

Dessutom avses det generella regionala företagsstödet transportbidrag.

Investeringar som erhåller regionala företagsstöd finansieras till största delen av företagen själva eller via den reguljära kapitalmarknaden. I december 2005 beslutade Europeiska kommissionen om nya riktlinjer för regionalstöd under perioden 2007–2013. Sverige får under denna period ha nationella stödområden som omfattar 15,3 procent av befolkningen. I december 2006 beslutades om en delvis ny nationell stödområdesindelning för perioden 2007–2013 i enlighet med godkännande av Europeiska kommissionen (Förordning (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd). Stödområdesindelningen styr i vilka områden regionalt investeringsstöd, sysselsättningsbidrag och nedsatta arbetsavgivar- och egenavgifter kan lämnas. I korthet innebär den nya förordningen att tätorterna Luleå, Umeå och Sundsvall inte längre omfattas av stödområdet samtidigt som följande kommuner tillkommit: Ockelbo, Hedemora, Mellerud, Färgelanda, Töreboda, Gullspång, Mariestad, Västervik, Vimmerby, Hultsfred och Högsby.

Flertalet insatser för kapitalförsörjning för företag görs inom politikområde Näringspolitik (se utgiftsområde 24 Näringsliv).

Mål och resultatindikatorer

Målet för verksamhetsområdet Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling är fr.o.m. 2006 en hållbar tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling.

Resultatindikatorerna för de selektiva regionala företagsstöden, förutom såddfinansiering, är förväntat antal nya arbetstillfällen uppdelat på kvinnor och män, genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft samt investeringar som beräknas delfinansieras av stöden. För samtliga regionala företagsstöd och för transportbidrag gäller också indikatorn antal kvinnor respektive män som finns anställda, samt kvinnor och män som finns på ledningsnivå på arbetsstället och i styrelsen i organisationen. För regionalt investeringsstöd finns även resultatindikatorer avseende den ekonomiska tillväxtaspekten såsom förädlingsvärde, omsättning och vinstmarginal.

Resultatbedömningen av de selektiva regionala företagsstöden avser beviljade stöd under 2006. Resultatbedömningen av transportbidrag avser utbetalda medel 2006, eftersom beslut om

beviljande och utbetalning av transportbidrag fattas vid samma tillfälle. Uppgifterna är hämtade från rapporten Uppföljning och resultatvärdering av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet som Nutek publicerade i augusti 2007.

Det regionala investeringsstödet och det regionala bidraget till företagsutveckling omformades delvis under 2005 och bytte då också namn. Tidigare benämndes stödformerna regionalt utvecklingsbidrag respektive landsbygdsstöd. I redovisningen nedan används genomgående benämningen som gäller efter den 1 juli 2005, även för tidigare beviljade stöd.

3.6.2 Resultat

Tabell 3.6 Vissa uppgifter om beviljade selektiva regionala företagsstöd åren 2003–2006¹

	2003	2004	2005	2006
Beviljat belopp (mnr)	643	891	841	729
Beräknat antal nya arbetstillfällen totalt	4 843	5 277	5 192	4 463
Beräknat antal nya arbetstillfällen kvinnor	1 859	1 935	1 922	1 906
Beräknat antal nya arbetstillfällen män	2 984	3 342	3 270	2 557
Genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft (tkr)	132	169	162	163
Investeringar som beräknas delfinansieras med de selektiva regionala företagsstöden (mnr)	2 520	3 571	3 698	2 979

¹ Regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling och sysselsättningsbidrag åren 2003–2006. Fr.o.m. 2005 ingår också såddfinansiering. Sysselsättningsbidrag enligt äldre bestämmelser ingår ej i tabellen.
Källa: Nutek

Tabell 3.7 Beviljade selektiva regionala företagsstöd av länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och Nutek under 2006 fördelat på län

Län	Regionalt investeringsstöd (mnkr)	Regionalt bidrag till företagsutveckling (mnkr)	Sysselsättningsbidrag (mnkr)	Såddfinansiering (mnkr)	Beräknad sysselsättningsökning ¹	Beräknad subvention per arbetstillfälle ¹ (tkr)	Summa (mnkr)
Stockholm	0	1,1	0	0	0		1,1
Uppsala	0	0,7	0	0	24	29	0,7
Södermanland	0	0	0	0	0		0
Östergötland	0	2,3	0	2,85	68	76	5,15
Jönköping	0	5,5	0	0	65	85	5,5
Kronoberg	0	4,8	0	0	43	112	4,8
Kalmar	0	10,1	0	2,18	278	44	12,28
Skåne	0	0,6	0	0	0		0,6
Halland	0	0,4	0	0	0		0,4
Västra Götaland	0,5	10,3	0,6	18,47	269	111	29,87
Gotland	0	9,1	0	0	61	149	9,1
Blekinge	1,1	14,4	0	0,29	122	129	15,79
Örebro	15,9	26,7	0	0	488	87	42,6
Värmland	23,1	16,0	3,36	0	434	98	42,46
Västmanland	0	10,3	3,60	0,56	157	92	14,46
Dalarna	61,4	25,6	1,32	0,82	659	135	89,14
Gävleborg	16,9	29,6	11,96	0	553	106	58,46
Västernorrland	25,0	23,8	1,62	7,13	277	208	57,55
Jämtland	108,4	9,0	4,95	1,60	155	800	123,95
Västerbotten	55,0	36,8	1,39	1,72	286	332	94,91
Norrbottnen	88,2	20,1	9,41	3,02	522	231	120,73
Summa	395,5	257,1	38,21	38,64	4 463	163	729,45

¹ Avser regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, sysselsättningsbidrag och såddfinansiering.
Källa: Nutek, STINS

Regionalt investeringsstöd

Regionalt investeringsstöd kan lämnas både till "hårda" och "mjuka" investeringar inom stödområdena A och B. Stödformen har anpassats till EU-kommissionens nya riktlinjer för regionalstöd. En ny förordning (2007:61) om regionalt investeringsstöd utfärdades i februari 2007.

Under 2006 beviljades 395,5 miljoner kronor i regionalt investeringsstöd. Detta är en minskning jämfört med 2005 (515,7 miljoner kronor). Av beviljat regionalt investeringsstöd 2006 har cirka 93 procent av beloppet beviljats små och medelstora företag, dvs. företag med 0–199 anställda. Under 2006 beviljades stöd med 72 miljoner kronor till nyetablerade företag. Av det totala beviljade regionala investeringsstödet under 2006 lämnades 18 procent till nystartade företag.

Turismnäringen var den bransch som beviljades den största andelen regionalt investeringsstöd och därefter företagstjänster och maskintillverkning. De företag som fått stöd är emellertid spridda på många olika branscher.

Förväntade resultat

Totalt har 134 preliminära beslut om regionalt investeringsstöd fattats under 2006. Av dessa har det varit möjligt att redovisa det förväntade resultatet i 122 fall.

Den genomsnittliga subventionen per förväntad ny årsarbetskraft är cirka 392 000 kronor. De företag som beviljats stöd under 2006 förväntas enligt Nutek uppvisa en god ekonomisk tillväxt och en ökning av antalet sysselsatta inom tre år. Omsättningen och förädlingsvärdet kommer enligt företagens prognoser öka med 61 respektive 64 procent. Sysselsättningen förväntas

öka med 1 010 arbetstillfällen, varav 493 väntas tillfalla kvinnor och 517 män. Vinstmarginalen förväntas öka med 4,2 procentenheter. Det är emellertid stora regionala skillnader. Företag i Örebro och Värmlands län förväntar sig en kraftig ekonomisk tillväxt de närmaste åren, medan företag i Västra Götaland är mer försiktiga i sina förväntningar.

Nuteks uppföljning av stöd som beviljats tidigare år visar att utfallen varje år har varit väl överensstämmande med de förväntade värdena, förutom vinstmarginalen som inte har nått upp till de förväntningar företagen haft. Företagens utveckling följer den förväntade väl under de tre första åren för att sedan mattas av. Trots avmattningen är dock utvecklingen positiv i jämförelse med basårsuppgifterna för alla resultatmätt förutom vinstmarginal.

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek har jämfört företag som beviljats regionalt investeringsstöd åren 2002–2005 med en kontrollgrupp bestående av samtliga företag i Sverige.

Enligt Nutek har de företag som erhållit regionalt investeringsstöd en bättre utveckling på aggregerad nivå för samtliga resultatmätt (antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde) jämfört med kontrollgruppen och Sveriges samtliga övriga företag.

Regionalt bidrag till företagsutveckling

Regionalt bidrag till företagsutveckling kan lämnas till små och medelstora företag i främst landsbygds- och glesbygdsområden i hela landet. Stödformen är främst inriktad mot att främja samverkan mellan företag och företagsutveckling. Bidrag kan även lämnas för ”hårda” och ”mjuka” investeringar. Stödformen är också anpassad för att förenkla och motivera enskilda företags deltagande i regionala tillväxtprogram och EG:s strukturfondsprogram.

Regionalt bidrag till företagsutveckling rymms inom Europeiska kommissionens riktlinjer för försumbart stöd. Europeiska kommissionen har presenterat nya riktlinjer och stödformen har under 2007 anpassats till dessa riktlinjer.

Under 2006 har cirka 257 miljoner kronor beviljats i regionalt bidrag till företagsutveckling, en ökning med cirka 17 procent från föregående år. Den största andelen av stödet har utgjorts av

investeringsbidrag, cirka 222 miljoner kronor. Cirka 27 miljoner kronor har beviljats i form av konsultcheckar och cirka 8 miljoner kronor som mikrostödet.

De branscher som erhållit mest stöd under 2006 är metallvarutillverkning (exklusive maskintillverkning) och företagstjänster. Dessa två branscher har tillsammans beviljats cirka 32 procent av det totala stödet.

Förväntade resultat

Det stöd som beviljats under 2006 förväntas bidra till 3 097 nya arbetstillfällen, 1 224 för kvinnor och 1 873 för män. Den genomsnittliga subventionen per förväntad ny årsarbetskraft är 83 000 kronor.

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek har följt upp de företag som beviljades regionalt bidrag till företagsutveckling 2002. Uppföljningen visar en god utveckling beträffande antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde jämfört med kontrollgruppen och Sveriges samtliga övriga företag.

Sysselsättningsbidrag

Sysselsättningsbidrag kan lämnas, som ett bidrag per nytt arbetstillfälle, till företag som skapar nya och varaktiga arbetstillfällen inom stödområdena A och B. Under 2007 har vissa smärre justeringar gjorts i stödformen för att underlätta hanteringen.

Under 2006 har sysselsättningsbidrag totalt beviljats med cirka 38 miljoner kronor. Det är en minskning med cirka 36 procent jämfört med 2005. Förklaringen till minskningen är troligen att sysselsättningsbidrag efter den 1 juli 2005 enbart får lämnas till nyetableringar i stödområde B samt, om det finns särskilda skäl, även till andra typer av sysselsättningsökningar i stödområde A.

Förväntade resultat

Det stöd som beviljats under 2006 förväntas bidra till cirka 275 nya arbetstillfällen, 158 för kvinnor och 117 för män. Den genomsnittliga subventionen per förväntad ny årsarbetskraft är 139 000 kronor.

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek:s uppföljning av de företag som beviljades sysselsättningsbidrag 2002 visar en god utveck-

ling beträffande antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde jämfört med kontrollgruppen och Sveriges samtliga övriga företag.

Såddfinansiering

Med såddfinansiering avses inom utgiftsområde 19 *Regional utveckling* offentlig finansiering av produktutveckling med tillväxt- och kommersialiseringspotential. Finansieringen kan sökas av små och medelstora företag i mycket tidiga faser. Även oberoende entreprenörer, innovatörer eller forskare kan söka såddfinansiering.

Regional såddfinansiering kan beviljas som garanti- eller villkorslån och täcker normalt högst 50 procent av den totala projektkostnaden. Den regionala såddfinansieringen är ett komplement till den reguljära kapitalförsörjningsmarknaden och övriga statliga insatser och kan användas som ett regionalt instrument vid behov.

Såddfinansiering har under 2006 (2005) beviljats med cirka 39 (45) miljoner kronor till 237 (281) arbetsställen som är små och medelstora företag. Fördelningen av finansieringen var 24 (26) miljoner kronor i villkorslån och 15 (20) miljoner kronor i bidrag. Under 2006 var Västra Götalands län det län som beviljade störst andel såddfinansiering med 18 (15) miljoner kronor. Den bransch som beviljats mest såddfinansiering via utgiftsområde 19 *Regional utveckling* under 2006 är branschen företagstjänster, 19 (27) miljoner kronor.

Investeringar som beräknas delfinansieras av beviljade stöd 2006 uppgick till cirka 98 miljoner kronor.

Resultatindikatorerna för stödet är bl.a. överlevnadsgrad fem år efter beslutstidpunkten (inkl. det år som stödet beviljades) och omsättningsökning fem år efter beslutstidpunkten (inkl. det år som stödet beviljades). Såddfinansiering har under 2002 beviljats med 17,6 miljoner kronor. Dessa stödföretags överlevnadsgrad 2005 uppgick till cirka 80 procent. De företag som beviljades såddfinansiering år 2002 ökade omsättningen med 46 procent mellan åren 2002–2005 (den procentuella siffran avser medianen).

Den övervägande delen av den statliga såddfinansieringen finansieras med andra medel än medel från utgiftsområde 19 *Regional utveckling*.

Transportbidrag

Regionalt transportbidrag kompenserar företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv. Transportbidraget är generellt såtillvida att det lämnas utan hänsyn till företagens individuella ekonomiska förutsättningar.

Under 2006 utbetalades cirka 495 miljoner kronor i transportbidrag. Utbetalningarna var stora under detta år beroende på en gynnsam konjunktur och höjda bränslekostnader, men också till stor del på att Volvo Lastvagnar AB i Umeå åter fick rätt till transportbidrag och att stora retroaktiva utbetalningar därför gjordes till bolaget.

Den andel av transportkostnaderna som lämnats i bidrag varierar från 15 till 45 procent. Den högsta andelen lämnas till företag i Lappland och norra Norrbotten. Beloppsmässigt har företag i de största lokala arbetsmarknadsregionerna i Västerbotten och Norrbotten fått de mesta bidragen, sammanlagt cirka 278 miljoner kronor.

Trävarutillverkning är den bransch som, jämfört med andra branscher, har erhållit störst andel av transportbidraget, 41 procent. Det transportslag till vilket den största andelen bidrag använts, cirka 70 procent av det totala beloppet, är biltransporter. Cirka 18 respektive 12 procent av beloppet har använts till järnvägs- respektive sjötransporter.

Tabell 3.8 Utbetalt transportbidrag fördelat på län åren 2004–2006

Miljoner kronor			
Län	2004	2005	2006
Västernorrland	40,4	44,8	44,8
Jämtland	53,4	58,8	57,3
Västerbotten	151,8	156,7	264,3
Norrbotten	112,9	114,1	128,3
Summa	358,6	374,4	494,6

Källa: Nutek

Tabell 3.9 Antal arbetsställen och anställda i företag som beviljats transportbidrag 2006

Län	Antal arbetsställen	Antal anställda män	Antal anställda kvinnor
Västernorrland	137	7 940	1 845
Jämtland	152	3 936	1 142
Västerbotten	252	14 211	3 765
Norrbottnen	171	6 378	1 454
Summa	712	32 465	8 206

Källa: Nutek

Resultat av tidigare beviljat stöd

Nutek:s uppföljning av de företag som beviljades transportbidrag 2002 visar en god utveckling beträffande antal anställda, omsättning, vinstmarginal och förädlingsvärde jämfört med kontrollgruppen och Sveriges samtliga övriga företag.

Uppföljning av jämställdhetsindikatorer m.m.

Regeringen har bedrivit ett utvecklingsarbete bl.a. vad gäller könsuppdelade indikatorer för de regionala företagsstöden. Dessa indikatorer redovisas i det följande för de företag som beviljades stöd under 2006.

Tabell 3.10 Jämställdhetsindikatorer för regionala företagsstöd beviljade 2006

	Antal anställda kvinnor	Antal anställda män	Andel kvinnor på ledningsnivå på arbetsstället (%)	Andel män på ledningsnivå på arbetsstället (%)	Andel kvinnor i styrelsen i organisationen (%)	Andel män i styrelsen i organisationen (%)
Regionalt investeringsstöd	673	2 877	7	93	15	85
Sysselsättningsbidrag	59	107	0	100	10	90
Regionalt bidrag till företagsutveckling	2 885	8 105	8	92	27	73
Såddfinansiering	80	333	5	95	19	81
Transportbidrag	8 206	32 465	7	93	20	80
Summa	11 903	43 887	5,4	94,6	18,2	81,8

Källa: Nutek

Det finns inga krav på att lämna uppgifter avseende företagsledning hos bolagsverket och därför är uppgifterna ovan inte heltäckande för samtliga stödföretag. Uppgifterna avser endast de aktiebolag som fått stöd. Företag som beviljats regionalt investeringsstöd, sysselsättningsbidrag och transportbidrag är nästan uteslutande aktiebolag medan företag som beviljats bidrag inom

de övriga stödformerna till stor del utgörs av andra bolagsformer. Avseende regionalt bidrag till företagsutveckling var 38 procent av stödföretagen inte aktiebolag. I aktiebolagen bestod företagsledningen till 41 procent av kvinnor och till 59 procent av män. Av företag som beviljats såddfinansiering var 41 procent inte aktiebolag.

Aktiebolagen hade 22 procent kvinnor och 78 procent män i företagsledande position.

Tabell 3.11 Fördelning av kvinnor och män i procent av beräknad sysselsättningsökning för de regionala företagsstöden åren 2003–2006

		2003	2004	2005	2006
Regionalt investeringsstöd	Kvinnor	38	32	34	49
	Män	62	68	66	51
Regionalt bidrag till företagsutveckling	Kvinnor	37	38	37	40
	Män	63	62	63	60
Sysselsättningsbidrag	Kvinnor	52	49	49	57
	Män	48	51	51	43

Källa Nutek

För regionalt investeringsstöd och sysselsättningsbidrag har funnits ett kvoteringsvillkor. För regionalt bidrag för företagsutveckling har det inte funnits något villkor men stödet följs upp på samma sätt.

Det har varit svårt att uppnå villkoret att minst 40 procent av det antal arbetstillfällen som tillkommer till följd av stöden ska förbehållas vardera könet. Andelen kvinnor respektive män av den beräknade sysselsättningsökningen varierar kraftigt mellan olika län.

Sysselsättningsbidrag lämnas till stor del till personalintensiva företag inom framför allt tjänstenärings, till skillnad mot övriga regionala företagsstöd som till stor del beviljas företag inom industrin. Detta kan vara en möjlig förklaring till varför andelen arbetstillfällen som tillfaller kvinnor är högre för sysselsättningsbidraget.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Den statliga Stiftelsen Norrlandsfonden verkar för tillväxt i de fem nordligaste länens näringsliv. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Norrlandsfonden kan också ta initiativ till och, i begränsad omfattning, finansiera insatser för att utveckla förutsättningarna för näringslivet i dessa län. Fonden har ett eget kapital på cirka 1 miljard kronor.

Stiftelsen Norrlandsfondens utlåning under 2006 var 268 miljoner kronor till 131 företag. Denna utlåning beräknas, enligt Norrlandsfonden, ha skapat förutsättningar för investeringar på cirka 1,3 miljarder kronor i de fem nordligaste

länen, främst för små och medelstora företag. Norrlandsfonden hade 327 företag som kunder vid utgången av 2006. Enligt Norrlandsfondens egen uppföljning av verksamheten hade dessa företag under åren 2003–2006 ökat sin omsättning med cirka 80 procent till totalt cirka 13 miljarder kronor. Under samma tidsperiod ökade antalet anställda i kundföretagen med drygt 50 procent till totalt cirka 7 700 anställda.

3.7 Verksamhetsområde Kommersiell service

3.7.1 Mål och indikatorer

Målet för verksamhetsområdet Kommersiell service är en god tillgång till kommersiell service för kvinnor och män.

Resultatindikatorer är utvecklingen av tillgång till kommersiell service för kvinnor och män, antal kvinnor respektive män som finns anställda i ett företag som fått stöd enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service, antal kvinnor och män som finns på ledningsnivå på dessa arbetsställen samt kvinnor och män i styrelsen i organisationen.

3.7.2 Resultat

Lokala utvecklingsprogram för kommersiell service, kunskapsuppbyggnad, erfarenhetsutbyte m.m. Fokus på åtgärderna inom det kommersiella serviceområdet ligger på helhetssyn, samverkan mellan olika aktörer och en anpassning till lokalt varierande förhållanden och här har länen en central roll. De lokala utvecklingsprogrammen för kommersiell service 2004–2007 bildar ramen för de åtgärder som genomförs regionalt och lokalt. Uppdraget att utforma dem och driva genomförandet ligger hos länsstyrelserna respektive regionala självstyrelseorganen i Skåne och Västra Götaland samt samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län.

Konsumentverket är den myndighet som på central nivå har huvudansvaret för att stödja program och processer som främjar en god tillgång till kommersiell service. De utfärdar bland annat riktlinjer för och stödjer länen arbete med Lokala utvecklingsprogram. De verkar också för

kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte exempelvis genom det centrala samordningsforumet, planeringsunderlag, uppföljningar och konferenser. Servicedatabasen och konsumentenkäten är viktiga faktaunderlag i detta arbete. I verkets uppgifter ligger även att meddela föreskrifter för och utöva tillsyn över förordningen (2000:284) för kommersiell service. (Se även UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.)

Stöd till kommersiell service

Stöd enligt förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service är ett viktigt verktyg i länens arbete. Stöd kan lämnas för att befolkningen i serviceglesa områden ska ha en tillfredsställande försörjning av dagligvaror och drivmedel. Mottagare av det finansiella stödet är kommuner och näringsidkare med fasta försäljningsställen för försäljning av dagligvaror och drivmedel. Stöd kan i vissa fall även lämnas till fackhandelservice och varubussar.

Under 2006 beviljades sammanlagt drygt 34 miljoner kronor. Den största delen av detta stöd utgörs av investeringsbidrag där 203 bidrag på sammanlagt 16,7 miljoner kronor har beviljats. Därefter följer hemsändningsbidrag som har beviljats till 123 kommuner med cirka 10,4 miljoner kronor samt servicebidrag med cirka 7 miljoner kronor fördelat på 72 bidrag. Investeringslån uppgick till 0,3 miljoner kronor fördelat på två lån.

Tabell 3.12 Stöd till kommersiell service fördelat på län åren 2003–2006

Miljoner kronor

Län	2003	2004	2005	2006
Stockholm	0,3	0,5	0,8	0,4
Uppsala	0,1	0,1	0,1	0,1
Södermanland	0,4	0,5	0,5	0,5
Östergötland	0,8	0,8	1,5	1,2
Jönköping	0,4	0,9	0,6	0,4
Kronoberg	2,6	2,6	2,8	2,4
Kalmar	3,4	3,2	3,1	3,0
Skåne	0,0	0,7	0,0	0,2
Halland	0,4	0,4	0,4	0,4
Västra Götaland	1,4	1,3	1,2	1,3
Gotland	0,1	0,1	0,0	0,0
Blekinge	1,8	1,8	1,4	1,1
Örebro	1,8	2,8	1,8	2,1
Värmland	2,8	2,9	2,9	3,0

Västmanland	0,7	1,1	1,2	0,7
Dalarna	1,8	2,4	1,8	1,7
Gävleborg	1,9	2,6	1,5	1,3
Västernorrland	2,2	3,6	2,7	2,1
Jämtland	5,5	6,7	2,9	5,0
Västerbotten	2,4	4,3	4,0	4,8
Norrbottnen	6,4	6,9	7,8	2,9
Summa	37,2	46,2	38,3	34,4

Källa: Konsumentverket och Nutek

Under 2006 minskade stödet totalt sett med cirka 3,9 miljoner kronor jämfört med 2005. Servicebidraget minskar med 1,3 miljoner vilket enligt Konsumentverket indikerar att de mer akuta behoven av stöd till drift avtagit de senaste åren. Men även investeringsbidraget sjunker med 1,8 miljoner och det beror sannolikt på att aktivitetsnivån på serviceområdet är lägre jämfört med för några år sedan, bl.a. inom kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet. Hemsändningsbidraget som tidigare har ökat, ligger dock nästan konstant.

Under 2006 gav regeringen ytterligare 3 miljoner kronor till Konsumentverket för uppdraget att utveckla och testa nya lösningar inom det kommersiella serviceområdet. Konsumentverket har sammantaget erhållit 23 miljoner sedan 2002 för detta uppdrag. Till och med december 2006 hade cirka 19,1 miljoner av dessa förbrukats. Uppdraget har inriktats på fyra områden. För det första har 5,5 miljoner kronor beviljats till lokala och regionala projekt med inriktning på kommunernas verktyg för ökad tillgänglighet, samordning av transporter samt servicesamordning. För det andra har 3,4 miljoner lagts på det Nationella multiserviceprojektet där bl.a. villkoren för ombudsservicen på cirka 600 orter kartlagts, vilket har inneburit ett ökat antal multiserviceorter i landet. För det tredje har Konsumentverket lagt 150 000 kronor på att ta fram ett webbaserat utbildningsmaterial "Tillgänglig butik" om ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar. För det fjärde har Konsumentverket satsat 5,5 miljoner som central medfinansiering till det nationella kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet.

Utöver detta har medel från EG:s strukturfonder (mål 1, mål 2, mål 3, gemenskapsinitiativen Leader+ och Interreg) samt kommunala stöd funnits med som medfinansiering vid genomförande av olika åtgärder. För-

ordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken har också möjliggjort stödinsatser.

Merkostnaderna i samband med Konsumentverkets omlokalisering till Karlstad har inneburit neddragningar av verksamheter, bl.a. arbetet med verksamhetsområdet kommersiell service. Genom de insatser som genomförts med tillfälliga medel från utgiftsområde 19 Regional utveckling har Konsumentverket ändå kunnat ge stöd till serviceområdet. (Se även utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.)

Redovisning resultatindikatorer

Mellan 2000 och 2006 har 535 orter mist sin sista dagligvarubutik. Under samma period har det dock tillkommit service på 120 orter. År 2006 hade kvinnorna i genomsnitt 1,7 km och männen 1,8 km till närmaste dagligvarubutik. Detta är en försämring för båda könen med 1,2 procent jämfört med 2005. Nedläggningstakten bland sista butiker på en ort har dock dämpats de senaste två åren. Under 2006 förlorade 191 orter sin sista drivmedelsförsäljning. Sådan försäljning tillkom dock på 130 orter. Både inom drivmedels- och dagligvarusektorn finns indikationer på en fortsatt nedläggning och utglesning av servicenätet. Exempelvis finns det 547 serviceorter med endast en dagligvarubutik och med mer än 8 km till närmaste butik. Av dessa omsätter 184 butiker (34 procent) mindre än 4 miljoner kronor per år vilket är en kritisk låg omsättning enligt Konsumentverket. Partnerskapen och programarbetet har enligt Konsumentverket dock lett fram till att de samlade insatserna har inriktats på strategiskt viktiga butiker och konsekvenserna av de genomförda nedläggningarna bedöms trots allt som relativt begränsade.

Bland de företag som har erhållit stöd enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service är 68 procent av de anställda kvinnor och 32 procent män (exklusive hemsändningsbidrag som ges till kommunerna). I aktiebolagens styrelser (aktiebolagen utgör 39 procent av stödföretagen) var 44 procent av styrelsemedlemmarna kvinnor och 45 procent män. Fördelningen av män och kvinnor i ledningsfunktion i aktiebolagen är för bristfällig för att redovisas men för övriga bolagsformer är fördelningen ungefär 57 procent män och 43 procent kvinnor.

Uppföljning av de samlade insatserna

Under 2006 och 2007 har Konsumentverket redovisat uppföljningar av arbetsformerna, dvs. partnerskap och program, samt de mest omfattande och genomgripande insatserna, dvs. stödet till kommersiell service samt kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet. Konsumentverket konstaterar flera positiva effekter men det finns ännu en osäkerhet om hur pass långvariga effekterna är. Partnerskapen och programarbetet har lett till ökad kunskap om varandras villkor bland berörda aktörer, en gemensam bild av utvecklingsförutsättningarna och därmed en säkrare grund för beslut. Underlag från bl.a. Servicedatabasen har här haft en viktig roll. Det sektorsövergripande synsättet har stärkts genom ökad delaktighet och lokal förankring. Vidare har exempelvis insatserna inom Affär på landet stärkt lanthandlarna i deras företagarrull och deras förutsättningar att fortsätta driva och utveckla sin verksamhet.

De samlade insatserna på området har lett till att de negativa konsekvenserna för landsbygdshushållen kunnat begränsas och att landsbygd-butiker med stor betydelse för varuförsörjningen har överlevt.

Servicens betydelse för småföretagare i gles- och landsbygder

Glesbygdsverket har i sin rapport Starta, Leva, växa (augusti 2007), som redovisades i augusti 2007 till regeringen (Näringsdepartementet), visat att småföretagare i gles- och landsbygder ser kommersiell och offentlig service som en viktig faktor för att kunna utveckla sitt företag samt för att kunna rekrytera och behålla personal. Till viss del kan de långa avstånden kompenseras genom förbättrad elektronisk kommunikation.

3.8 Statliga insatser för vissa lokala arbetsmarknadsregioner med anledning av försvarsomställningen

Till grund för en långsiktig hållbar regional utveckling i de lokala arbetsmarknadsregioner som berörs mest av försvarsomställningen ligger det regionala utvecklingsarbetet för att främja ökad konkurrenskraft, sysselsättning och hållbar tillväxt.

I den av riksdagen beslutade propositionen Vårt framtida försvar (prop. 2004/05:05, bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) aviserade den tidigare regeringen en rad åtgärder för de regioner som berörs mest av förändringarna inom Försvarsmaktens grundorganisation, dvs. Östersund, Arvidsjaur, Karlstad/Kristinehamn och Gotland.

Beslut om lokaliseringar

Kostnaderna för omlokaliseringarna skiljer sig åt mellan de olika myndigheterna, liksom deras ekonomiska situation. Regeringen bedömer att den totala kostnaden för myndigheterna, t.ex. lokal-, löne- och flyttkostnader, kan bedömas först efter genomförda omlokaliseringar.

Regeringen avser att, med anledning av de beslutade lokaliseringarna, noga följa utvecklingen av myndigheternas ekonomiska situation, så att verksamheterna långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare under 2008, som tidigare aviserats, fortsätta att kompensera flertalet myndigheter för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför. Särskild pensionsersättning har utbetalats till Konsumentverket, Verket för näringslivsutveckling och Statens folkhälsoinstitut.

Tabell 3.13 Utbetalning av särskild pensionsersättning per myndighet

Kronor	
Myndighet	Utbetalt belopp
Konsumentverket	5 760 304
Verket för näringslivsutveckling	1 872 449
Statens folkhälsoinstitut	3 264 050
Summa	10 896 803

Den tidigare regeringen inrättade en särskild omställningsorganisation i form av en kommitté med uppgift att ta hand om den personal som väljer att inte flytta med. Kommittén finansieras under tre år av det under utgiftsområde 19 *Regional utveckling* fram t.o.m. 2006 uppförda anslaget 33:6 *Insatser med anledning av försvarsomställningen*.

I riksdagsbeslutet om försvaret i december 2004 (bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) framhålls bl.a. att för att säkra en civil utveckling och militär närvaro i Arvidsjaur de kommande åren ska ett centrum för test- och övningsverk-

samhet i subarktisk miljö utvecklas. Det ska bestå av en civil och en militär del. Den tidigare regeringen gav därför i juni 2005 en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå lämpliga åtgärder för att utveckla ett centrum för den civila test- och övningsverksamheten i subarktisk miljö i Arvidsjaur. En delrapport har inkommit till den tidigare regeringen i februari 2005 och slutredovisning har skett i juli 2006. Utredningen har remissbehandlats.

3.9 Analys och slutsatser

De viktigaste resultaten av insatserna inom verksamhetsområdena

Programlagt regionalt utvecklingsarbete

I 14 av länen finns för närvarande antagna regionala utvecklingsprogram och övriga län avser att ta fram program under perioden 2007–2009. I flertalet län har framtagandet av programmen skett med ett omfattande förankringsarbete. De nationella myndigheternas medverkan i arbetet med de regionala utvecklingsprogrammen är emellertid fortsatt låg och ska utvecklas.

Genomförandet av de regionala tillväxtprogrammen har påverkat samordningen av det hållbara tillväxtarbetet positivt. De myndigheter som medverkat i arbetet med tillväxtprogrammen upplever att deltagandet givit ett mervärde för den egna organisationen. De nationella myndigheternas medverkan är dock fortsatt låg även i denna process och ska utvecklas. Integrationen av hållbarhetsaspekterna, som här avser miljö, jämställdhet samt integration, ska utvecklas. Graden av samfinansiering av insatser inom tillväxtprogrammen, dvs. andelen insatser som har mer än en finansiär, är hög. Denna samordning av insatser skapar bättre förutsättningar för länens hållbara tillväxtarbete.

EG:s strukturfondsprogram perioden 2000–2006 har (avseende ERUF) tillfört cirka 9,3 miljarder kronor till utgiftsområdet. Programmen och medlen har stimulerat till kunskapsutbyten mellan olika aktörer, nya arbetssätt och ökat konkret lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Strukturfondsprogrammen har enligt uppföljningar och utvärderingar bidragit till ökad sysselsättning och nya företag, i vilken utsträckning är dock osäkert. De gränsregionala programmen inom Interreg IIIA

har i många fall bidragit till att avskaffa formella och informella handelshinder mellan de ingående länderna.

Kapitalförsörjning för regional näringslivsutveckling

En viktig förutsättning för utveckling av företag är möjligheterna att finansiera utvecklingsinsatser i olika former och skeenden. Statens kapitalförsörjning ska komplettera den reguljära kapitalförsörjningen på ett sådant sätt att den inte konkurrerar med den privata marknaden och så att den stärker utvecklingen av företagande, entreprenörskap och innovationer. De strukturella förutsättningarna och behoven för utveckling av företagande, entreprenörskap och innovationer varierar över landet och över tiden. Det finns ett för litet utbud av kapital till små och medelstora företag i vissa delar av landet.

För att företag i alla delar av landet ska få förbättrade möjligheter till finansiering kompletterar staten marknadsens utbud bl.a. genom Stiftelsen Norrlandsfondens och ALMI Företagspartner AB:s låneverksamheter samt de regionala företagsstöden.

Kommersiell service

Serviceutgången är en av de faktorer som är viktig för att skapa en miljö där det är attraktivt att starta och driva företag.

Regeringen gör bedömningen att partnerskapen och programarbetena har lett till en gemensam bild av utvecklingsförutsättningarna och ökad kunskap om varandras villkor hos berörda aktörer. Därmed får de olika aktörerna en säkrare grund för beslut om hur de ska stödja landsbygdshandlarna att utveckla sina företag. Det sektorsövergripande synsättet har stärkts genom ökad delaktighet och lokal förankring. Åtgärderna inom kompetens- och utvecklingsprogrammet Affär på landet har stärkt lanthandlarna i deras företagarrull. Regeringens bedömning är att de samlade insatserna har lett till att de negativa konsekvenserna för landsbygdshushållen har kunnat begränsas och att landsbygdsbutiker med stor betydelse för varuförsörjningen har överlevt.

Den lokala och regionala miljöns betydelse för näringslivets utveckling

Samtidigt som tjänste- och varumarknaderna internationaliseras och centrala produktionsre-

surser är fortsatt lätttrörliga är den lokala och regionala miljön viktig för företagens konkurrenskraft. Det beror bl.a. på att företags innovationsförmåga ökar om kunskapsöverföring och samspel med andra företag och organisationer i den lokala miljön kommer till stånd.

Förutsättningarna för att åstadkomma väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner för kvinnor och män varierar över landet. Det finns ett positivt samband mellan regioners ekonomiska utveckling och grundläggande strukturella förhållanden såsom folkmängd, möjligheter till transporter och andra former av kommunikationer, närhet till utbildning och forskning samt naturmiljöer, kultur och kulturarv. Lokala arbetsmarknadsregioner med likartade strukturella förutsättningar utvecklas dock olika. Orsaken till detta är bl.a. skillnader i lokal dynamik, dvs. i faktorer som bidrar till ett högt nyföretagande, innovationsförmåga, flexibilitet, ett väl utvecklat kulturutbud och ständigt förnyat lärande.

Utvecklingen i Sveriges regioner

Utvecklingen i Sveriges regioner beskrivs i det följande för de fem regionfamiljerna Storstadsregioner, Större regioncentra, Mindre regioncentra, Småregioner dominerade av privat sysselsättning och Småregioner dominerade av offentlig sysselsättning. Regionfamiljerna är grupper av lokala arbetsmarknadsregioner som har likartade utvecklingsförutsättningar.

Den totala lönesumman i riket har i genomsnitt ökat med 8,1 procent under perioden 2002–2005. Ökningen av lönesumman var störst i regionfamiljen Småregioner – offentlig sysselsättning, 11,8 procent. Lägst ökning hade Storstadsregionerna med 6,3 procent.

I riket, liksom i alla regionfamiljer, var kvinnors lönesumma per sysselsatt lägre än mäns 2005. Ökningen av lönesumman mellan 2002 och 2005 var högre bland män än bland kvinnor i samtliga regionfamiljer, undantaget Storstadsregionerna, där kvinnor hade en större ökning än män. Spridningen, d.v.s. skillnaden mellan de högsta och lägsta nivåerna, mellan regionfamiljerna var betydligt större för män än för kvinnor. En förändring av lönesumman avspeglar framför allt en förändring i sysselsättningen men även en ändrad lönenivå.

Innovation och förnyelse

Det finns betydande skillnader mellan olika FA-regioner när det gäller nyföretagandet. Om antalet nya företag relateras till befolkningens storlek hade Storstadsregionerna det högsta nyföretagandet 2005. I topp låg Stockholm med 10,9 nya företag per tusen invånare. Motsvarande andel för riket som helhet var 7,7. Övriga regioner (ej Storstadsregioner) hade en genomsnittlig etableringsgrad på mellan 5,0 och 5,8 nya företag per tusen invånare.

Även om vi ser till förnyelsefaktorn, antalet nya företag i relation till antalet befintliga företag, är de regionala skillnaderna tydliga. Återigen framstår Storstadsregionerna som mest dynamiska. Förnyelsefaktorn var mellan 8,3 och 8,9 procent i Storstadsregionerna 2005. I större och mindre regioncentra var förnyelsefaktorn 7,5 respektive 6,7 procent. Småregioner hade en förnyelsefaktor på cirka sex procent.

Under de senaste tre åren har nyföretagandet ökat i alla regionfamiljer. Störst har ökningen varit i Göteborgsregionen och i Mindre regioncentra.

Bortsett från de höga nivåerna i storstäderna finns det inga tydliga skillnader mellan norra och södra Sverige, varken i etableringsgrad eller förnyelsefaktor.

Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud

Andel av befolkningen i åldern 25–64 med eftergymnasial utbildning skiljer sig mycket åt mellan FA-regioner och regionfamiljer. Storstadsregionerna hade högst andel invånare med eftergymnasial utbildning, 40,2 procent, 2005. Det är en ökning jämfört med 2002, då andelen var 37,6 procent. Småregioner som domineras av sysselsättning i privat sektor hade lägst andel med eftergymnasial utbildning både 2002 och 2005. Andelen har dock ökat, från 17,4 till 19,2 procent. Största ökningen mellan 2002 och 2005 hade Storstadsregioner och Mindre regioncentra, 2,6 procentenheter vardera.

Bland kvinnor var andelen eftergymnasialt utbildade högre än bland män 2005, 37,8 respektive 31,4 procent. Skillnaden mellan könen har ökat jämfört med 2002, då motsvarande andelar var 34,5 respektive 29,4. Såväl kvinnor som män hade högst andel eftergymnasialt utbildade i Storstadsregionerna, 42,8 respektive 37,7 procent. Både bland kvinnor och män var andelen eftergymnasialt utbildade lägst i Småregioner

som domineras av privat sysselsättning, 23,6 respektive 15,1 procent.

Andelen förvärvsarbete, förvärvsintensiteten i riket för 20–64 åringar, uppgick till 75,6 procent 2005, vilket är 0,3 procentenheter lägre än 2002. En könsmässig skillnad är tydlig. Under 2005 var kvinnors förvärvsintensitet 73,7 procent och mäns 77,5 procent. Förvärvsintensiteten har minskat något mer för män än för kvinnor när 2005 jämförs med 2002.

Det finns klara regionala skillnader i förvärvsintensitet mellan landets FA-regioner och mellan regionfamiljer. Andelen förvärvsarbete 2005 var högst i Mindre regioncentra, 78,4 procent, och lägst i Småregioner - offentlig sysselsättning, 74,2 procent. Under perioden 2002–2005 ökade förvärvsintensiteten i samtliga regionfamiljer utom i Storstadsregionerna och i Större regioncentra. Kvinnor hade en minskad förvärvsfrekvens även i Småregioner som domineras av privat sysselsättning. Den starkaste utvecklingen hade Småregioner som domineras av offentlig sysselsättning, en ökning med 3,8 procentenheter. Skillnaden mellan de FA-regioner som har högst respektive lägst förvärvsintensitet var större för män än för kvinnor.

Tillgänglighet

Flyttningarna ökade under 1990-talet till följd av framför allt utbyggnaden av den högre utbildningen. Andelen av dem som flyttar på grund av arbetsrelaterade motiv har därefter minskat. I stället går utvecklingen mot ökad pendling, både för kvinnor och för män, vilket också återspeglas i att antalet lokala arbetsmarknadsregioner minskar. Mellan 2002 och 2005 har antalet lokala arbetsmarknader minskat från 86 till 82.

Antalet pendlingsrörelser över kommungräns vid olika tidpunkter är en indikator som dels återspeglar utvecklingen av den ekonomiska aktiviteten i en region, dels visar förändrad tillgänglighet. Fler pendlare är ett tecken på högt efterfrågetryck på arbetsmarknaden och förbättrade pendlingsmöjligheter, oftast en kombination av båda delar. Att pendlingsvägarna blir längre och att pendlarna blir fler är också en indikation på allt mer specialiserade arbetsmarknader, där en god matchning mellan efterfrågan och utbud fungerar bäst i befolkningsmässigt stora regioner.

Antalet pendlingsrörelser över kommungräns är störst i Storstadsregionerna och minst i Småregioner dominerade av offentlig sysselsättning.

I Stockholmsregionen består närmare hälften av de förvärvsarbetande av personer som pendlat in från annan kommun. I Småregioner och Mindre regioncentra är motsvarande siffra cirka 15 procent. Dessa regiontyper består ofta av ytmässigt stora kommuner med en relativt liten befolkning. I samtliga regionfamiljer har dock pendlingen ökat mellan 2002 och 2005. Störst har ökningen varit i Småregioner dominerade av offentlig sysselsättning, 15 procent, medan den varit lägst i Stockholmsregionen och Småregioner dominerade av privat sysselsättning, knappt 2 procent. Gemensamt för alla regionfamiljer är att män pendlar mer än kvinnor. Störst är skillnaden i regionfamiljen Småregioner dominerade av offentlig sysselsättning, medan den är minst i Stockholmsregionen, där 45 procent av pendlarna utgörs av kvinnor. I de flesta regionfamiljer har pendlingen ökat mer för kvinnor än för män mellan 2002 och 2005.

Vid sidan av regionförstoring förbättras tillgängligheten genom informationssamhällets framväxt och IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Ett utvecklat informationssamhälle beaktas i det kontinuerliga analysarbetet med ett territoriellt perspektiv.

Servicenivå

Dagligvarubranschen har genomgått en kraftig strukturuomvandling under de senaste decennierna. Glesbygdsvetets studier visar att nästan 8 000 personer i Sverige har 20 minuter eller längre restid med bil till närmaste livsmedelsbutik. Över hälften av dessa individer återfinns i FA-regioner som tillhör regionfamiljen Småregioner – offentlig sysselsättning, där utgör de 3,1 procent av befolkningen. Drygt 2 300 personer, 29 procent, av de med långa avstånd, återfinns i regionfamiljen Mindre regioncentra. Antalet personer i gruppen har ökat med 39 procent från 2001 till 2006. I ovanstående siffror ingår inte de 31 985 personer som bor på öar utan fast landförbindelse i Sveriges skärgårdar. 17 procent av öborna, cirka 5 500 personer, har inte livsmedelsaffär på sin ö. Konsumentverkets uppföljningar visar samtidigt att de insatser som har genomförts har riktats till butiker som är strategiska för varuförsörjningen och därigenom har konsekvenserna av strukturuomvandlingen begränsats.

Drygt 60 400 personer har 20 minuter eller mer med bil till närmaste serviceställe med post. I regionfamiljen Småregioner – offentlig syssel-

sättning återfinns en tredjedel av dessa, drygt 19 900 personer och där utgör de nästan 15 procent av befolkningen. I Mindre regioncentra samt Större regioncentra återfinns ungefär 16 000 personer vardera. Antalet personer i gruppen har ökat med 36 procent från 2001 till 2006. Utöver de med mer än 20 minuter till ett fast serviceställe för post finns det cirka 14 250 personer på öar utan fast landförbindelse som inte har ett sådant serviceställe på sin ö. Samtidigt finns det omkring 2 500 lantbrevbärlinjer som idag betjänar 730 000 hushåll. Det är en ökning med ungefär 1 500 hushåll jämfört med innan Posten AB genomförde sin omläggning av servicenätet.

Av de elever som går årskurs 1 till och med 6 i grundskolan (598 677 personer 2006) är det drygt 8 000 elever eller 1,3 procent som har 1 mil eller mer till sin skola. De flesta, ungefär 3 000 återfinns i FA-regioner tillhörande regionfamiljen Större regioncentra, 2 100 i Mindre regioncentra samt nästan 1 200 i Storstadsregioner. I Småregioner – offentlig sysselsättning återfinns ungefär 1 100, där utgör de dessutom hela 13,8 procent av eleverna i regionfamiljen. Antalet elever i denna grupp har minskat med 20 procent mellan 2001 och 2006. Utöver detta finns även drygt 2 100 barn mellan 7–12 år på öar utan fast landsförbindelse 2006. 26 procent av dessa, nästan 1 600 elever, saknar skola på sin ö. Ett minskande elevunderlag har lett fram till att kommuner har lagt ner skolor, ibland även på platser där avstånden till alternativa skolor för eleverna är långa. Utbyggnaden av bredbandsnäten har möjliggjort testverksamhet med distansöverbyggande undervisning även på grundskolenivå. (Källa: Glesbygdsvetket, där ej annat anges.)

Regeringens slutsatser

Medlen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling fungerar ofta som katalysatorer som leder till att kompletterande åtgärder kan komma till stånd. Åtgärder som finansieras inom utgiftsområdet stödjer således ofta samordnade processer och medför att investeringar kommer till stånd även inom andra samhällssektorer.

Medlen inom utgiftsområdet kan endast delvis påverka utvecklingen i landets lokala arbetsmarknadsregioner, om dessa inte används i samverkan med övriga offentliga och privata resurser.

Eftersom det inte i första hand är enskilda åtgärder inom utgiftsområdet som är avgörande för den regionala utvecklingen, bör fortsatta insatser inom flertalet politikområden och utgiftsområden i ökad utsträckning samordnas.

Regeringens bedömning är att regionala utvecklingsprogram, regionala tillväxtprogram och strukturfondsprogram är viktiga instrument och att insatser inom dessa bidrar till en hållbar regional tillväxt. Därutöver är insatser för att företag i alla delar av landet ska få förbättrade möjligheter till finansiering viktiga. För att skapa en god miljö där det är attraktivt att starta och driva företag är även insatser som bidrar till en god servicenivå betydelsefulla.

För att följa utvecklingen i landets regioner på en övergripande nivå används ett antal indikatorer. Lönesummor för kvinnor och män utvecklas olika i olika delar av landet, trots i många avseenden likvärdiga förutsättningar. Detsamma gäller förvärvsfrekvens för kvinnor och män.

Det finns betydande skillnader i nyföretagandet mellan FA-regioner även om nyföretagandet har ökat i alla regionfamiljer under de senaste tre åren.

Även när det gäller andel kvinnor och män med eftergymnasial utbildning är de regionala skillnaderna stora. Trots att andelen ökat totalt sett har de regionala skillnaderna inte minskat under den studerade perioden. I samtliga regionfamiljer har pendlingen ökat mellan 2002 och 2005, vilket är positivt ur tillgänglighetssynpunkt.

Regeringen avser att fortsatt stärka arbetet med att påverka de strukturella förutsättningarna för en hållbar regional tillväxt i alla delar av landet.

3.10 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning till Glesbygdverket, dvs. Riksrevisionen har bedömt att årsredovisningen för räkenskapsåret 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

De ärenden som föranletts av Riksrevisionens granskningsrapporter Fokus på hållbar tillväxt? (RiR 2005:28) och Regionala stöd – styrs de mot ökad tillväxt? (RiR 2005:6) är att anse som slutbehandlade, se även kapitel 9.3.1 i volym 1.

Inga nya granskningsrapporter har lämnats av Riksrevisionen.

3.11 Politikens inriktning

En ny politik för regional tillväxt

Inledning

Hela Sveriges kraft ska tas till vara. Regeringen kommer att föra en aktiv förnyelsepolitik som ger alla delar av landet möjligheter att utvecklas av egen kraft och bidra till det gemensamma bästa.

Genom att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften, och skapa bättre förutsättningar för företagande, innovationer och investeringar, kan tillväxtpotentialen i hela landet stärkas. Tillgång till samhällsservice och väl fungerande kommunikationer över hela landet är viktigt för att uppnå detta.

Politiken för regional tillväxt bygger härutöver på att varje region ges ansvar och befogenheter som innebär möjligheter att växa utifrån sina egna förutsättningar. Sveriges tillväxt är inget annat än summan av den tillväxt som skapas i landets alla delar. Ju fler regioner som har en stark och expansiv ekonomi, desto bättre för Sverige. Fler ekonomiskt starka regioner är bra också för Sveriges svagare regioner.

Hela Sverige är inte i samma konjunkturfasa, med samma arbetsmarknad och samma struktur på näringslivet. Därför måste tillväxtpolitiken anpassas till regionala förutsättningar. Då kan individer och företag bättre arbeta för att bli framgångsrika och ta tillvara utvecklingskraft och dynamik där de lever och verkar.

En förutsättning för detta är att kvinnor och män, oavsett etnisk och kulturell bakgrund eller sexuell läggning, ska ha lika möjligheter att utvecklas i alla delar av landet. System som konserverar fördelningen av makt och resurser ur dessa perspektiv ska motverkas.

En ny politik för tillväxt i hela landet måste ges ett tydligt fokus på just tillväxt. Därför måste politiska insatser bidra till att skapa långsiktigt hållbara näringslivsstrukturer. En avgörande del i den regionala tillväxtpolitiken bygger på ett ytterligare stärkt lokalt och regionalt ansvar och inflytande över statliga tillväxtresurser.

Politikens inriktning

Den regionala tillväxtpolitikens inriktning är:

- Ett ytterligare stärkt lokalt och regionalt inflytande och ansvar över statliga medel.
- Att ta vara på de unika förutsättningar för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft som finns i olika typer av regioner såsom gles- och landsbygd, små och medelstora städer samt i storstadsområden.
- Strategiska statliga insatser och åtgärder för hållbar tillväxt i samspel med aktörer på såväl lokal, regional, europeisk som global nivå.
- Ett tvärsektorielt arbetssätt och en mer samordnad stat i samverkan med lokala och regionala aktörer.
- En god tillgång till kommersiell och offentlig service för medborgare och näringsliv i alla delar av landet.
- Ett ökat arbetskraftsutbud genom bl.a. regionförstoring och ökad rörlighet inom och mellan regioner.
- Regionala strategier och program som bedrivs med stöd av partnerskap och i samspel med nationell och europeisk nivå i syfte att stärka det lokala och regionala hållbara tillväxtarbetet.

Förening miljö och företagande

En ökande global konkurrens, klimatförändringar, energisäkerhet, människors utanförskap och den långsiktiga demografiska utvecklingen hör till de största utmaningarna när det gäller politikens förutsättningar att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling.

Regeringens bedömning är att miljö-, energi- och klimatutmaningarna ska utnyttjas som ekonomiska hävstänger. Miljövänlig och effektiv teknik och förnybar energi ska stödja utvecklingen av ett konkurrenskraftigt näringsliv och ge möjligheter till ekonomisk utveckling i såväl Sveriges regioner, i bl.a. gles- och landsbygder, som i andra delar av världen.

Regionalt inflytande över statliga tillväxtresurser

Varje region ska ges ansvar och befogenheter som innebär möjligheter att växa utifrån sina egna förutsättningar. Medborgare och företag kan därmed få bättre förutsättningar för att påverka utvecklingen i sin egen region. Regionala företrädare ska ha inflytande över de statliga tillväxtresurserna.

Ett företags- och innovationsklimat i världsklass

Det finns ett nära samband mellan entreprenörskap och förnyelse. Därför är Sverige, för sin tillväxt och konkurrenskraft, beroende av att stimulera ett förbättrat klimat för entreprenörskap, företagande och innovationer. Förutsättningarna för hållbar tillväxt handlar alltmer om förmågan till kreativitet och nytänkande, vilken främjas genom öppenhet, tolerans och mångfald. Den lokala, regionala och nationella nivån behöver därför skapa miljöer som behåller och lockar till sig individer som bidrar till detta och därmed till konkurrenskraft.

Åtgärder inom näringspolitiken för att främja ett bättre entreprenörsklimat och bättre villkor för företag kommer att vara av stor betydelse för att främja en hållbar regional tillväxt.

En viktig förutsättning för lokal och regional tillväxt är ett livskraftigt småföretagande. Det måste bli enklare och mer attraktivt att starta, driva och äga företag. Generella insatser såsom regelförenklingar och tillgång på riskkapital är viktiga.

Kunskap och kompetens

Tillgången till kunskap och kompetens i bred bemärkelse är av yttersta vikt för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft. Tillgång till arbetskraft med rätt kompetens är en förutsättning för att utvecklingen av näringsliv och annan verksamhet inte ska hämmas. Tillräckligt hög rörlighet både mellan sektorer och mellan regioner är viktigt i detta sammanhang.

Tillsammans med företagen utgör lärosäten, i samverkan med regionala företrädare, en viktig del i varje regions innovationskraft och därmed näringslivets globala konkurrenskraft. Universitet och högskolor kan på så sätt fungera som kraftcentra för förnyelse och dynamik för att främja den regionala utvecklingen.

Tillgång till gymnasial utbildning, kvalificerad yrkesutbildning och annan eftergymnasial yrkesutbildningen spelar redan i dag en viktig roll för möjligheten att kontinuerligt vidareutbilda eller omskola sig. Regeringens intentioner att inrätta en yrkeshögskola, vid sidan av högskolan, kommer ytterligare att stärka förutsättningarna för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft.

Kultur och kreativitet

Genom att öka kompetensflödet mellan natur, kultur samt kulturarv och regioners näringsliv

skapas goda förutsättningar för innovativa och attraktiva miljöer för nytänkande, vilket främjar en hållbar tillväxt både vad gäller upplevelseinriktad verksamhet, kreativa näringar som mer traditionella tillverknings- och tjänstenäringar. Ett utvecklat samarbete mellan närings-, regionala tillväxt- och kulturpolitiken har påbörjats. Närings- och Kulturdepartementen kommer att inleda en dialog med aktörer inom kulturområdet och näringslivet under hösten 2007.

Lokalt och regionalt inflytande över väl fungerande kommunikationer

Ett ytterligare stärkt lokalt och regionalt inflytande och ansvarstagande över transportsystemet är eftersträvansvärt och betydelsefullt för väl fungerande kommunikationer över hela landet.

Genom väl utbyggda och regionalt anpassade och samordnade kommunikationer, såväl IT-infrastruktur som tillgång till infrastruktur i vid bemärkelse, ökar också kvinnors och mäns möjligheter att bo, arbeta och studera på olika platser.

Gränsöverskridande tillväxksamverkan

Det regionala utvecklingsarbetet måste alltmer sättas in i ett större geografiskt sammanhang. Det finns en stor potential för regionerna att bedriva ett utökat gränsöverskridande och funktionellt samarbete, såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Balanserad sektorisering och effektiv myndighetsstruktur

Människors utvecklingskraft och företags konkurrenskraft i alla delar av landet ska främjas genom en tydligare och mer överskådlig förvaltningsstruktur, en bättre styrning, en ökad lokal myndighetssamverkan samt minskad centralstyrning.

Den tvärssektoriella styrningen ska utvecklas som ett led i att effektivisera myndighetsstyrningen och styrningen av den statliga verksamheten.

Regeringen har tagit många förvaltningspolitiska initiativ för en mer samlad förvaltningsstruktur inom politikområden med strategisk betydelse för hållbar nationell och regional tillväxt.

Inom näringspolitikens och den regionala tillväxtpolitikens områden har en översyn gjorts av Glesbygdsverket, Institutet för tillväxtpolitiska

studier och Verket för näringslivsutveckling. Översynen syftar till att skapa en tydligare och effektivare myndighetsstruktur. Regeringen avser att återkomma i frågan under 2008.

En utgångspunkt för det förvaltningspolitiska utvecklingsarbetet är att bidra till en tydligare och effektiviserad myndighetsstruktur och klargöra vad som bör vara offentliga åtaganden. Det är angeläget att de verksamheter som bedrivs motsvarar regeringens behov, både vad gäller operativt och kunskapsmässigt stöd.

Det är viktigt att de statliga myndigheternas lokalisering i större utsträckning får en större spridning över landet. Det handlar om att noga pröva om nya myndigheter kan lokaliseras utanför storstäderna, i första hand till länscentra. En utgångspunkt är att myndigheterna ska kunna utföra sina arbetsuppgifter effektivt.

Stärkt utvecklingskraft på landsbygden

Regeringen vill utnyttja den utvecklingskraft och tillväxtpotential som finns i gles- och landsbygd och kommer därför att utarbeta en nationell strategi för landsbygdens utvecklingskraft.

Tillgång till offentlig och kommersiell service

Befolkningsförändringar, omvandlingen inom dagligvarubranschen samt människors förändrade köpvanor är viktiga faktorer som påverkar tillgången till service. Framtida behov och utmaningar kommer att kräva fortsatta insatser inom serviceområdet. Bland annat genom olika insatser för att stärka butiker med strategisk betydelse för varuförsörjningen. I detta arbete är programarbete och partnerskap centrala eftersom de leder till en bättre grund för beslut av olika aktörer. En utgångspunkt för framtida arbete bör vara att nuvarande insatser breddas i syfte att öka samordningen mellan kommersiell och offentlig service där så är ändamålsenligt.

För att säkerställa en god tillgänglighet till offentlig service i alla delar av landet, samtidigt som man möjliggör en fortsatt effektivisering av den offentliga tjänsteproduktionen, måste bl.a. samordnade lösningar utvecklas.

En lärande politik

Kunskaper och erfarenheter på regional, nationell och europeisk nivå ska användas till att utveckla politiken. Uppföljningar och utvärderingar ska i större utsträckning än i dag bidra till att utveckla lärandet inom politiken och politikens strategiska inriktning.

Nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013

Den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 ska bidra till att skapa konkurrenskraftigare regioner och individer i Sverige. Strategin är vägledande för det regionala utvecklingsarbetet.

Strategin vidareutvecklar samordningen mellan strategiska politikområden med betydelse för hållbar regional tillväxt. Strategin och dess fyra prioriteringar är vägledande för det regionala utvecklingsarbetet, innefattande bl.a. regionala utvecklingsprogram och regionala tillväxtprogram. Den anger vidare riktlinjer för genomförandet av EG:s strukturfondsprogram i Sverige. Strategin utgör plattform för en helhetssyn och tvärsektorieell styrning för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Strategin är därför vägledande för nationella myndigheters medverkan i det regionala utvecklingsarbetet.

Strategins fyra prioriteringar omfattar alla regioner, men de ska anpassas till regionala och lokala förutsättningar. De gleset befolkade områdena i norra Sverige och storstäderna kräver särskild uppmärksamhet.

Regeringen har identifierat följande nationella strategiska prioriteringar för lokal och regional konkurrenskraft och sysselsättning:

- *Innovation och förnyelse*
Med innovation och förnyelse avser regeringen bl.a. insatser som ska stärka regioners förnyelseförmåga samt stimulera till ett förbättrat klimat för entreprenörskap och företagande.
- *Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud*
Med kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud avser regeringen insatser för att stärka regioner och individers förmåga att bemöta den globala kunskapsekonomins ökade krav på kunskap och kompetens.
- *Tillgänglighet*
Med tillgänglighet avser regeringen bl.a. insatser som leder till regionförstoring och ett utvecklat informationssamhälle. I större regioner förbättras förutsättningarna för en mer differentierad arbetsmarknad och en ökad specialisering av näringsliv, arbetskraft och utbildning.
- *Strategiskt gränsöverskridande samarbete*
Förmågan att utveckla funktionella arbetsätt och strukturer över nationsgränserna är viktig och bör förstärkas. Ett strategiskt gränsöverskridande samarbete ska både komplettera och bidra till att uppfylla den nationella strategins prioriteringar för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning.

Regionala utvecklingsprogram, regionala tillväxtprogram, regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning och program för territoriellt samarbete utgör betydelsefulla verktyg vid genomförandet av lokala och regionala prioriteringar och insatser. Landsbygdsprogrammet och programmet för fiskerinäringen är andra program med betydelse för hållbar regional tillväxt.

Samverkan är en avgörande förutsättning för en hållbar regional tillväxt. Samverkan i partnerskap ska bidra till att skapa mervärden för aktörer på såväl lokal, regional som nationell nivå. Insatser av betydelse för den regionala utvecklingen ställer krav på väl fungerande dialoger och samverkansprocesser. Utgångspunkten för samverkansprocesser och dialoger mellan de olika nivåerna är den nationella strategins prioriteringar och de regionala utvecklingsprogrammen. Regeringen har genom inrättandet av ett nationellt forum skapat en arena för kontinuerlig politisk dialog mellan nationella och regionala företrädare om frågor av betydelse för den regionala utvecklingen. Politiska företrädare för varje län har inbjudits att ingå i forumet. De har i sin tur i uppdrag att finna former för lokal och regional förankring.

De centrala och regionala myndigheternas deltagande i det regionala utvecklingsarbetet är centralt. Regeringens bedömning är att det tvärsektorieella samarbetet mellan myndigheterna behöver förbättras för att underlätta samverkan och tydliggöra prioriteringar gentemot den regionala nivån.

Regeringen har genom beslut i juni 2007 stimulerat de nationella myndigheternas medverkan i det regionala utvecklingsarbetet genom bildandet av tematiska myndighetsgrupper kring den nationella strategins prioriteringar. De tematiska grupperna ska förstärka myndigheternas förmåga att kraftsamla för en hållbar regional tillväxt. Myndighetsgrupperna ska vidare utveckla tvärsektorieella samverkansformer som

förstärker samarbetet dels mellan myndigheter, dels mellan myndigheter och lokala och regionala aktörer. Dialogen och den tvärssektoriella samordningen ska utvecklas med hjälp av ett kontinuerligt analysarbete med ett territoriellt perspektiv i vilket regionala utvecklingstrender identifieras.

Regeringen har i september 2007 fattat beslut om en ny förordning (2007:714) om regionalt tillväxtarbete. Enligt beslutet kommer förordningen att träda i kraft den 1 januari 2008. I den nya förordningen preciseras och tydliggörs de statliga myndigheternas medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Förordningen avses vidare bidra till en utvecklad vertikal och tvärssektoriell samverkan mellan olika aktörer. Den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 är vägledande i det regionala tillväxtarbetet.

3.12 Europeiska unionens sammanhållningspolitik

Europeiska unionens sammanhållningspolitik har som mål att bidra till ekonomisk och social sammanhållning inom EU. Den syftar till att minska regionala skillnader och ojämlikhet mellan människor.

Programperioden 2000–2006

Näringsdepartementet har en samordningsroll avseende EG:s strukturfonder och det svenska genomförandet av EG:s strukturfondsprogram. I det följande lämnas en översiktlig finansiell redovisning för dessa samt en översikt över programperioden 2007–2013. Ytterligare och mer detaljerad information lämnas under utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad, 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* samt i avsnitt 3.5 under utgiftsområde 19 *Regional utveckling*.

För programperioden 2000–2006 har Sverige tilldelats cirka 20 miljarder kronor, inklusive resultatreserven som fördelades under 2004, från EG:s fyra strukturfonder. Strukturfondsprogrammen omfattar under perioden totalt cirka 60 miljarder kronor inklusive nationell offentlig medfinansiering och privat medfinansiering.

Nedan redovisas medelsfördelningen från strukturfonderna mellan de olika programmen samt beslut och utbetalningar. För Interregprogrammen redovisas den totala tilldelningen EU-medel per program, dvs. även andra länders andel. De Interregprogram som redovisas på statsbudgeten är Kvarken-Mittskandia, Öresund och Sverige-Norge.

Tabell 3.14 Vissa uppgifter om EG:s strukturfonder perioden 2000–2006

Målområde resp. gemenskapsinitiativ	Tilldelade EU-medel (ram, mnkr)	Beslutade medel t.o.m. april 2007 (% av ram)	Utbetalade medel t.o.m. april 2007 (% av ram)
Mål 1	6 983	100	83
Mål 2	3 960	100	83
Mål 3	7 020	100	81
Fiskeåtgärder utanför Mål 1	532	77	73
Interreg IIIA	779	100	68
Equal	790	100	73
LEADER+	371	94	67
Urban II	48	100	79
Summa	20 483	99	81
Program som redovisas utanför statsbudgeten			
Interreg IIIA	501	69	38
Interreg IIIB	2 457	75	40
Summa	2 958	74	40
Totalt	23 441	96	76

Anm: Omräkningskurs från euro – 9 kronor
Källa: Nutek

Programperioden 2007–2013

Ett led i att stärka den strategiska inriktningen för den Europeiska sammanhållningspolitiken är införandet av europeiska strategiska riktlinjer för sammanhållning och nationella strategiska referensramar i medlemsstaterna. De europeiska strategiska riktlinjerna ska bidra till att skapa en tydligare koppling mellan strukturfondsinsatser och de mål som lagts fast inom ramen för EU:s Lissabonstrategi. De nationella strategiska referensramarna ligger till grund för sammanhållningspolitikens genomförande i medlemsstaterna och bidrar till att öka samstämmigheten mellan EU:s mål och nationella, regionala och lokala strategier. Sveriges nationella strategiska referensram En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och syssel-

sättning 2007–2013 beslutades av regeringen i december 2006. Den nationella strategin fastställer riktlinjer för strukturfondsprogrammets genomförande i Sverige avseende innehåll och förvaltning.

Regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning

Länsstyrelserna i Norrbottens, Jämtlands, Gävleborgs, Örebros, Jönköpings och Stockholms län samt Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting lämnade, enligt regeringens uppdrag, den 31 oktober 2006 in förslag till åtta regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning. Regeringen beslutade i januari 2007 att förslagen till program skulle överlämnas till Europeiska kommissionen för förhandlingar och beslut. I augusti 2007 beslutade kommissionen att godkänna programmen. Programgenomförandet kan därmed påbörjas.

Regeringen har utsett Nutek till förvaltande och attesterande myndighet för de åtta regionala strukturfondsprogrammen. Riksdagen antog den 7 juni 2007 lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap. Där slås fast att inom ramen för förvaltningen av EG:s strukturfonder ska strukturfondspartnerskap bildas. Vidare anges att inom det geografiska området för varje regionalt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning och motsvarande regionala planer för det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning ska ett gemensamt strukturfondspartnerskap bildas.

Strukturfondspartnerskapen ska bildas regionalt och vara sammansatta av förtroendevalda representanter för kommuner och landsting i berörda län samt, i vissa fall, Sametinget, företrädare för arbetsmarknadens organisationer och för berörda länsstyrelser, länsarbetsnämnder, intresseorganisationer och föreningar. Partnerskapen ska ha till uppgift att under beredningen av ärenden om stöd från EG:s strukturfonder avge bindande yttranden om vilka av de projektansökningar som godkänts av den förvaltande myndigheten som ska prioriteras.

Regeringen har den 21 juni 2007 efter nomineringsförfarande utsett ordförande i varje strukturfondspartnerskap. Ordföranden ska utse övriga ledamöter i partnerskapet. Partnerskapen påbörjar sitt arbete under hösten 2007.

Territoriellt samarbete

Länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Stockholms län lämnade, enligt regeringens uppdrag, in förslag till operativa program för gränsregionalt samarbete. Programmen benämns Nord, Botnia-Atlantica, Sverige-Norge och Central Baltic. Även förslag till program för gränsregionalt samarbete i Öresund-Kattegatt-Skagerrak och Södra Östersjön (South Baltic) har tagits fram och lämnats till Europeiska kommissionen för förhandlingar och beslut.

Regeringen har i samverkan med övriga deltagande länder utsett:

- Länsstyrelsen i Norrbotten att vara förvaltande och attesterande myndighet för Nord programmet,
- Länsstyrelsen i Västerbotten att vara förvaltande och attesterande myndighet för Botnia-Atlantica,
- Länsstyrelsen i Jämtland att vara förvaltande och attesterande myndighet för Sverige-Norge, och
- Nutek att vara förvaltande och attesterande myndighet för Öresund-Kattegatt-Skagerrak.

För Central Baltic respektive South Baltic finns förvaltande och attesterande myndighet i Finland respektive Polen.

För samtliga gränsregionala program ska enligt EG:s förordningar styrkommittéer tillsättas med ledamöter från deltagande länder. Ledamöterna utses av respektive lands regering och består av regionala företrädare.

Utöver dessa gränsregionala program deltar Sverige i tre transnationella program för regional utveckling; Östersjöprogrammet, Nordsjöprogrammet och Norra Periferin. Sverige har tillsammans med berörda länder deltagit i programframtagandet för dessa.

Regeringen har i samverkan med övriga deltagande länder utsett Länsstyrelsen i Västerbotten att vara förvaltande och attesterande myndighet för Norra periferin.

För Östersjö- respektive Nordsjöprogrammet finns förvaltande och attesterande myndigheter i Tyskland och Danmark. Förslag till program har lämnats till Europeiska kommissionen för förhandlingar och beslut.

Förutom gränsregionalt och transnationellt samarbete deltar Sverige i det interregionala samarbetet genom Interreg IVC. Dessutom ges stöd

till utbyte av erfarenheter, spridning av goda exempel och analyser av utvecklingstrender i gemenskapen genom programmen Interact II, Urbact II och Espon. För dessa program finns förvaltande och attesterande myndigheter i Frankrike, Österrike och Luxemburg. Förslag till program har lämnats till Europeiska kommissionen för förhandlingar och beslut.

Sverige deltar även i European Partnership and Neighbourhood Instrument Kolarctic-programmet för samarbete med Ryssland. Programmet finansieras gemensamt från EG:s budget för sammanhållningspolitik (ERUF) och från EU:s budget för externa relationer. Regelverket tas dock från den senare programtypen, vilket gör det unikt jämfört med övriga program för samarbete över gränser som Sverige deltar i. Inom programmet finansieras projekt av en gemensam budget oavsett om aktiviteterna äger rum på EU:s territorium eller i Ryssland.

Fördelning av medel mellan programmen

För programperioden 2007–2013, har Sverige tilldelats cirka 17 miljarder kronor i löpande priser från EG:s två strukturfonder; Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). Målet för regional konkurrenskraft och sysselsättning innefattar cirka 14,6 miljarder kronor (ERUF och ESF) och den svenska tilldelningen för målet för territoriellt samarbete innefattar cirka 2,4 miljarder kronor (ERUF).

Ramen för de territoriella program som hanteras utanför Sverige är cirka 9,1 miljarder kronor (ERUF).

Strukturfondsprogrammen inom målet regional konkurrenskraft och sysselsättning omfattar under perioden totalt cirka 31 miljarder kronor (varav ERUF: 18,2 och ESF: 12,4) inklusive nationell offentlig medfinansiering.

Näringslivets deltagande i programmen är av stor betydelse. En indikator på företagarnas aktivitetsnivå är de privata medlen, dvs. hur mycket som deltagarna själva finansierar. En indikativ uppskattning är att näringslivets finansiering kommer att uppgå till 4,3 miljarder kronor inom de åtta regionala strukturfondsprogrammen.

I de åtta regionala strukturfondsprogrammen för perioden 2007–2013 (Europeiska regionala utvecklingsfonden) är de fem största prioriterade områdena med uppskattade medel från EU:

- Innovation och förnyelse, varav
 - Forskning och utveckling, innovation samt entreprenörskap, cirka 5,4 miljarder kronor
 - Förnybar energi och energieffektivitet, cirka 0,5 miljarder kronor
 - Turism, kultur och storstad, cirka 0,5 miljarder kronor
- Tillgänglighet, varav
 - Informationsområdet, cirka 0,9 miljarder kronor
 - Transport, cirka 0,6 miljarder kronor

Utfallet kan skilja sig från uppskattningen som anges ovan. Beslutsordningen för de åtta regionala strukturfondsprogrammen anges ovan under rubriken Regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning. Ramen från Europeiska regionala utvecklingsfonden är cirka 8,4 miljarder kronor. Dessa medel beräknas medfinansieras med svenska offentliga medel om cirka 9,8 miljarder kronor. Dessutom beräknas den privata finansieringen till cirka 4,3 miljarder kronor. Totalt belopp uppgår till cirka 22,6 miljarder kronor.

Nedan redovisas medelsfördelningen från strukturfonderna mellan de olika programmen. Inga utbetalningar har ännu skett inom dessa program. För de territoriella programmen (tidigare benämnda Interreg) redovisas den totala tilldelningen EU-medel per program, dvs. även andra länders andel. Av de territoriella programmen är det Sverige-Norge som redovisas på statsbudgeten.

Tabell 3.15 Vissa uppgifter om EG:s strukturfonder perioden 2007–2013

Strukturfondsprogram	Tilldelade EU-medel (ram i löpande priser, mnkr)
Regionala program för regional konkurrenskraft och sysselsättning (regionala utvecklingsfonden, åtta regionala program)	8 411
Varav:	
Övre Norrland	2 184
Mellersta Norrland	1 590
Norra Mellansverige	1 755
Stockholm	338
Östra Mellansverige	729
Västssverige	572
Småland och Öarna	607
Skåne Blekinge	636
Nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (socialfonden)	6 224
Territoriella program som förvaltas i Sverige och som betalas ut på statsbudgeten (regionala utvecklingsfonden)	335
Varav:	
Sverige-Norge	335
Territoriella program som förvaltas i Sverige och som betalas ut utanför statsbudgeten (regionala utvecklingsfonden)	1 901
Varav:	
Nord	306
Botnia-Atlantica	274
Öresund-Kattegatt-Skagerrak	1 005
Norra Periferin	317
Territoriella program där Sverige deltar och som förvaltas av andra länder (regionala utvecklingsfonden)	9 080
Varav:	
Central Baltic	910
South Baltic	518
Östersjön	2 070
Nordsjöregionen	1 350
Interreg IVC	2 889
INTERRACT II	306
URBACT II	477
ESPON	306
European Partnership and Neighbourhood Instrument Kolarctic, ENPI ¹	254
Totalt	25 951

¹ ENPI finansieras av regionala utvecklingsfonden och EU:s budget för externa relationer.

Anm. Omräkningskurs från euro – 9 kronor
Källa: EU-kommissionen

3.13 Budgetförslag

3.13.1 33:1 Regionala tillväxtåtgärder¹

Tabell 3.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	1 514 427	Anslags-sparande	23 947
2007	Anslag	1 492 004 ²	Utgifts-prognos	1 474 898
2008	Förslag	1 495 837		
2009	Beräknat	1 495 837		
2010	Beräknat	1 495 837		

¹ Fr.o.m. 2008 benämns anslaget 33:1 Regionala tillväxtåtgärder.

² Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

Från och med 2008 benämns anslaget 33:1 *Regionala tillväxtåtgärder*.

Det totala utfallet för 2006 uppgick till cirka 1 514 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2006 uppgick totalt till cirka 24 miljoner kronor. Jämfört med 2005 har anslagssparandet minskat med cirka 109 miljoner kronor. Av anslagssparandet från 2006 har 22,8 miljoner kronor fått disponeras 2007. Då anslagskrediten har utnyttjats på ett antal poster är det totala disponibla överföringsbeloppet från 2006 till 2007 cirka -13 miljoner kronor.

Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* uppgår till cirka 1 492 miljoner kronor för budgetåret 2007. I tilläggsbudget till 2007 års ekonomiska vårproposition överfördes 3,833 miljoner kronor till anslaget 33:3 *Transportbidrag*.

Utgiftsprognosen för 2007 är cirka 1 475 miljoner kronor.

Anslaget används för regional och central projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, sysselsättningsbidrag, såddfinansiering, ersättning för vissa kreditförluster i stödområde B, stöd till kommersiell service, viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet, m.m.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 2 700 miljoner kronor under 2009–2016.

Tabell 3.17 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010-2016
Ingående åtaganden	2 276 458	2 077 836	2 065 393		
Nya åtaganden	1 274 123	1 380 743	1 427 973		
Infriade åtaganden	-1 472 745	-1 393 186	-1 355 741	-1 227 066	-910 559
Utestående åtaganden vid årets slut	2 077 836	2 065 393	2 137 625		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 200 000	2 900 000	2 700 000		

Regeringens överväganden

Det bör även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan län och anslagsposter och utfärda de föreskrifter som behövs. Vid fördelningen av medel mellan länen bör bl.a. behov av medfinansiering av EG:s strukturfonder, stödområdestillhörighet samt särskilda omställningsproblem utgöra den huvudsakliga fördelningsnyckeln, med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet av åtgärder inom ramen för de regionala tillväxtprogrammen.

Från och med 2003 kan kommunala samverkansorgan bildas på länsnivå enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan. Ett sådant samverkansorgan ska driva och samordna det regionala utvecklingsarbetet i länet. Idag har totalt 13 av landets 21 län kommunala samverkansorgan. I Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Hallands, Dalarnas, Kronobergs, Örebro, Värmlands och Gävleborgs län har samverkansorgan processansvaret för det regionala utvecklingsarbetet. En ansökan om bildande av samverkansorgan från och med 2008 har inkommit till regeringen från Västerbottens län.

I Skåne respektive Västra Götalands län pågår försök med ändrad regional ansvarsfördelning. Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting ska enligt förordningen (2007:714) om regionalt tillväxtarbete samordna det regionala utvecklingsarbetet i respektive län.

I övriga län ska länsstyrelsen samordna det regionala utvecklingsarbetet.

En mindre del av anslaget avses disponeras av regeringen och Nutek för bl.a. viss central utvecklingsverksamhet, m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 495 837 kronor.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:1 Regionala tillväxtåtgärder

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	1 495 837	1 495 837	1 495 837
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 495 837	1 495 837	1 495 837

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.13.2 33:2 Landsbygdslån

Tabell 3.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2006	Anslags-sparande	10 118
2006	Anslag	240		
2007	Anslag	1 000 ¹	Utgifts-prognos	491
2008	Förslag	750		
2009	Beräknat	0		
2010	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Det totala utfallet för 2006 uppgick till cirka 0,2 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2006 uppgick totalt till cirka 10 miljoner kronor. Cirka 0,3 miljoner kronor av anslagssparandet har fått disponeras. Anslaget uppgår till 1 miljon kronor för budgetåret 2007. Utgiftsprognosen för 2007 uppgår till cirka 0,5 miljoner kronor.

Landsbygdslånet avvecklades den 1 juli 2005. Det beviljades av länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen samt samverkansorganen i Kalmar och Gotlands län.

Räntor, avbetalningar och andra återbetalningar på lånen tillförs inkomstitlarna 2324 *Ränteinkomster av lokaliseringsslån* respektive 4139 *Återbetalning av lokaliseringsslån*.

Under 2006 beviljades inga nya landsbygdslån. Under året utbetalades 239 500 kronor. I räntor och amorteringar inbetalades 1 089 000 respektive 5 068 000 kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 750 000 kronor.

Tabell 3.20 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:2 Landsbygdslån

Tusental kronor				
	2008	2009	2010	
Anvisat 2007¹	1 000	1 000	1 000	
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	- 250	-1 000	- 1000	
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	750	0	0	

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.13.3 33:3 Transportbidrag

Tabell 3.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags-sparande	
2006	Utfall	494 644		- 24 026
2007	Anslag	452 697 ¹	Utgifts-prognos	446 614
2008	Förslag	448 864		
2009	Beräknat	448 864		
2010	Beräknat	448 864		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Det totala utfallet för 2006 uppgick till cirka 495 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2006 uppgick totalt till cirka -24 miljoner kronor. Anslaget uppgår till cirka 453 miljoner kronor för budgetåret 2007. Utgiftsprognosen för 2007 uppgår till cirka 447 miljoner kronor.

Den Europeiska kommissionen har utfärdat nya riktlinjer för regionalstöd för perioden 2007–2013. Regeringen har därför under en längre tid fört överläggningar med kommissio-

nen om den framtida utformningen av transportbidraget med utgångspunkten att endast mindre ändringar ska ske. Överläggningarna har ännu inte kunnat slutföras varför transportbidrag för första halvåret 2007 inte kunnat utbetalas. Regeringen bedömer att kommissionen inom kort kommer att besluta i ärendet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 448 864 000 kronor.

Tabell 3.22 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:3 Transportbidrag

Tusental kronor				
	2008	2009	2010	
Anvisat 2007¹	358 864	358 864	358 864	
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	90 000	90 000	90 000	
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	448 864	448 864	448 864	

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.13.4 33:4 Glesbygdsverket

Tabell 3.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags-sparande	
2006	Utfall	26 027		736
2007	Anslag	26 988 ¹	Utgifts-prognos	26 909
2008	Förslag	26 723		
2009	Beräknat	27 341 ²		
2010	Beräknat	28 054 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 26 723 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 26 722 tkr i 2008 års prisnivå.

Det totala utfallet för 2006 uppgick till cirka 26 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2006 uppgick totalt till cirka 0,7 miljoner kronor. Anslaget uppgår till cirka 27 miljoner kronor för budgetåret 2007. Utgiftsprognosen för 2007 uppgår till cirka 27 miljoner kronor.

Glesbygdsverket har till uppgift att genom påverkan på olika samhällssektorer verka för goda levnadsförhållanden och utvecklingsmöjligheter för glesbygds- och landsbygdsbefolkningen med

tyngdpunkten i skogslänens inre delar samt i skärgårdsområdena.

I propositionen 2001/02:4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet bedömde den tidigare regeringen att Glesbygdsverkets roll inom den nya Regionala utvecklingspolitiken bör utvecklas och tydliggöras. I augusti 2002 fattade den tidigare regeringen beslut om att tillkalla en särskild utredare med uppgift att genomföra en översyn av Glesbygdsverkets roll och uppdrag inom politiken (Översyn av Glesbygdsverkets roll och uppdrag inom den nya regionala utvecklingspolitiken, dir. 2002:112). Utredningens slutbetänkande (SOU 2003:29, Mot en ny landsbygdspolitik) överlämnades till den tidigare regeringen i april 2003. Betänkandet har remissbehandlats.

Den tidigare regeringen tillkallade i juni 2004 en kommitté med uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling. Uppdraget redovisades i december 2006. Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 26 723 000 kronor.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:4 Glesbygdsverket

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	26 988	26 988	26 988
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	-265	353	1 066
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 723	27 341	28 054

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.13.5 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006

Tabell 3.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	1 187 519	286 117	
2007	Anslag	980 000 ¹		982 076
2008	Förslag	428 000		
2009	Beräknat	0		
2010	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Det totala utfallet för 2006 uppgick till cirka 1 188 miljoner kronor. Anslagssparandet vid utgången av 2006 uppgick till cirka 286 miljoner kronor. Hela anslagssparandet har fått disponerats. Anslaget uppgår till 980 miljoner kronor för budgetåret 2007. Utgiftsprognosen för 2007 uppgår till cirka 982 miljoner kronor.

Regionala utvecklingsfonden delfinansier programmen inom målen 1 och 2 (inklusive områden som får bidrag under en övergångsperiod) samt gemenskapsinitiativen Urban och Interreg III.

Utbetalningarna från EG:s övriga strukturfonder redovisas dels under anslag för socialfonden, utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, dels under anslag avseende jordbruks- och fiskefonderna, utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Den valutakurs som ska användas vid beräkning av de finansiella ramarna för programperioden 2000–2006 styrs av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder.

Ramen för regionala utvecklingsfonden för programperioden beräknas till cirka 8 700 miljoner kronor för de program som redovisas och förvaltas i Sverige. Till och med april 2007 har 83 procent av den beräknade ramen för regionala utvecklingsfonden utbetalats och 100 procent in-tecknats i beslut.

Inbetalningarna från EG:s strukturfonder till Sverige sker initialt genom ett förskott, som omfattar sju procent av den totala ramen för regionala utvecklingsfonden. Sverige måste sedan redovisa faktiska utbetalningar för projekten för att få ytterligare strukturfondsmedel. Inbetalningarna från EG-kommissionen redovisas på inkomsttitel 6312, *Bidrag från EG:s regionalfond*

perioden 2000–2006, på statsbudgetens inkomstsida.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen begär inget nytt bemyndigande eftersom anslaget upphör på statsbudgeten fr.o.m. 2009. De åtaganden som ingåtts och kommer att ingås täcks av anvisade medel.

Tabell 3.26 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Ingående åtaganden vid årets början	1 966 423	1 346 705	430 000		
Nya åtaganden	546 742	200 000	80 000		
Infriade åtaganden	-1 170 417	-1 116 705	430 000	-76 000	-4 000
Utestående åtaganden	1 346 705	430 000	80 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 788 000	430 000	0		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 428 000 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	980 000	980 000	980 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	- 552 000	- 980 000	- 980 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	428 000	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.13.6 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013

Tabell 3.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Anslag	Utgifts- prognos
2007	300 000 ¹	49 104
2008	Förslag	950 000
2009	Beräknat	1 450 000
2010	Beräknat	1 400 000

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget uppgår till 300 miljoner kronor för budgetåret 2007. Utgiftsprognosen för 2007 uppgår till cirka 49 miljoner kronor.

I statsbudgeten sker utbetalningarna från regionala utvecklingsfonden till de åtta regionala strukturfondsprogrammen inom målet för regional konkurrenskraft och sysselsättning för vilka Nutek är förvaltande- och utbetalande myndighet samt till programmet Sverige-Norge inom territoriellt samarbete där Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltande- och utbetalande myndighet.

Regeringen aviserade i 2007 års ekonomiska vårproposition att medlen i de territoriella program där svenska myndigheter administrerar utbetalningar av EU-medel för andra deltagande

länders räkning ska hanteras utanför statsbudgeten. Programmen som hanteras utanför statsbudgeten (med förvaltande- och utbetalande myndighet inom parentes) är Nord (Länsstyrelsen i Norrbottens län), Botnia-Atlantica (Länsstyrelsen i Västerbottens län), Öresund-Kattegatt-Skagerrak (Nutek) och Norra Periferin (Länsstyrelsen i Västerbottens län). Regeringen föreslår för 2008 en motsvarande justering av utgiftstaket till följd av denna förändring.

Utbetalningarna från EG:s andra strukturfond redovisas under anslag för socialfonden, utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Ramen för regionala utvecklingsfonden för programperioden beräknas till cirka 8 746 miljoner kronor för de program som redovisas på statsbudgeten och förvaltas i Sverige. Ramen för programmen som redovisas och förvaltas i Sverige men som hanteras utanför statsbudgeten är cirka 1 901 miljoner kronor (beloppet avser samtliga länders EU-medel). Ramen för programmen som redovisas och förvaltas utanför Sverige är cirka 9 080 miljoner kronor inklusive European Partnership and Neighbourhood Instrument Kolarctic (beloppet avser samtliga länders EU-medel). Den sammanlagda ramen för regionala utvecklingsfonden är därmed cirka 19 727 miljoner kronor.

Den valutakurs som ska användas vid beräkning av de finansiella ramarna för programperioden 2007–2013 för de program som hanteras på statsbudgeten styrs av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. Regeringen anser att den valutakurs som an-

vänds vid omräkning av de finansiella ramarna för strukturfonderna löpande måste analyseras och vid behov revideras för att inte differensen ska bli för stor mellan den verkliga kursen och den kurs som regeringen fastställer i förordningen.

Inbetalningarna från EG:s strukturfonder till Sverige sker initialt genom ett förskott, som omfattar fem procent av den totala ramen för regionala utvecklingsfonden, fördelat på två procent 2007 och tre procent 2008. För de åtta regionala programmen inom regional konkurrenskraft och sysselsättning samt Sverige-Norge programmet beräknas förskottet till 175 miljoner kronor 2007 (dvs. två procent) och 259 miljoner kronor 2008 (dvs. tre procent). Sverige måste sedan redovisa faktiska utbetalningar för projekten för att få ytterligare strukturfondsmedel. Inbetalningarna från EG:s strukturfonder redovisas på inkomsttitel 6313, *Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2007–2013*, på statsbudgetens inkomstsida.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 besluta om åtaganden, som inklusive tidigare gjorda åtaganden, innebär behov av framtida anslag på högst 3 000 miljoner kronor under 2009–2015.

Tabell 3.29 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010-2015
Ingående åtaganden vid årets början	0	0	2 040 000		
Nya åtaganden	0	2 090 000	1 860 000		
Infriade åtaganden	0	50 000	900 000	-900 000	-2 100 000
Utestående åtaganden	0	2 040 000	3 000 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	0	3 000 000	3 000 000		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 950 000 000 kronor.

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013

<i>Tusental kronor</i>			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	300 000	300 000	300 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	650 000	1 150 000	1 100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	950 000	1 450 000	1 400 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.